

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΑΛΑΝΗ

Πρώην Γυμνασίου

ΕΠΙΤΟΜΟΣ
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ ΕΠΙ ΠΕΝΤΕ ΕΤΗ

Κατά τὸν ἄρτι διεξαχθέντα διαγωνισμὸν τῶν διδακτικῶν βιβλίων

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΕΜΠΟΡΕΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1904

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Βιβλιεμπορείων Ἀποστολοπούλου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΑΛΑΝΗ

Πρώην Γυμνασιάρχου

42111

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ ΕΠΙ ΠΕΝΤΕ ΕΤΗ

Κατά τὸν ἄρτι διεξαχθέντα διαγωνισμόν τῶν διδασκτικῶν βιβλίων.

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΕΜΠΟΡΕΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1904

**Εκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Βιβλιεμπορείων Ἀποστολοπούλου*

ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ κ. κ. ΚΡΙΤΩΝ

Ἡ Γραμματικὴ τοῦ κ. Ε. Γαλάνη εἶνε συντεταγμένη μᾶλλον τῶν δύο ἄλλων (Γεραῆ καὶ Σακελλαροπούλου) κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς 21 Σεπτεμβρίου 1900, ὅπερ καὶ ἰσχύει. Εἶνε μετὰ πολλῆς σαφηνείας καὶ ἀκριβείας γεγραμμένη· τοῦ δ' ἐπιστημονικῶς ὀρθοῦ ἐν ἐλαχίστοις ἀποτυχάνει· διότι ὁ συγγραφεὺς ἔλαβεν ὑπ' ὄφθαλμὸν τὰ νεότερα πορίσματα τῆς ἐπιστήμης, οὐχὶ δ' ὅμως καὶ ἐν πᾶσιν. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὰ παρατηρούμενα ἀμαρτήματα. Ἐπειδὴ δὲ προσεβλήθη νὰ εἶνε σύντομον τὸ βιβλίον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Γραμματικῆς καὶ σάφες, ὅπερ κατορθοῦται καὶ δι' εἰσαγωγῆς πλείστον παραδειγμάτων, ὧν ἡ ἐριμυγία παρᾶκειται, προτείνω τὴν ἐγκρίσιν τοῦ βιβλίου ἐπὶ τὸν ὅρον νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς γενομένας ὑφ' ἡμῶν παρατηρήσεις· διότι τότε νομίζομεν ὅτι τὸ βιβλίον θ' ἀποβῆ ὠφέλιμώτατον τοῖς μαθηταῖς.

ΑΡΙΘΜ. Πρωτ. 5924
Διεκπ. 8975

Ἐν Ἀθήραις τῇ 31 Μαΐου 1904.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Ἐμμ. Γαλάνην, καθηγητὴν.

Ἐχόντες ὑπ' ὄφθαλμὸν τὸν Νόμον ΒΤΓ' τῆς 12 Ἰουλίου 1895 περὶ διδασκτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ Β. Διάταγμα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1895 καὶ τὴν ἐκθεσιν τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδασκτικῶν βιβλίων, τῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσακτέων, γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπείας ταύτης, ὅπως τὸ ὑμῆτερον σύγγραμμα «**Λατινικὴ Γραμματικὴ**» τὸ κατὰ τὸν εἰρηζόμενον Νόμον ἐγκριθέν, εἰσαχθῆ ἐν τοῖς δημοσίοις, δημοσυντηρήτοις καὶ ἰδιωτικοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις, ἐπὶ πέντε σχολικὰ ἔτη, ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1904—1909.

Ὁ Ὑπουργὸς

Σ. ΣΤΑΗΣ

Στέφ. Μ. Παρίδης

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσιν ὧδε τὴν σφραγίδα τῶν Βιβλιοπωλείων Ἀποστολοπούλου.

Α—ζ—04—06

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. Τὰ γράμματα.

1. Τῆς Λατινικῆς γλώσσης τὰ γράμματα (litterae) εἶνε τάδε:

A	a	ἄ	N	n	ἔν
B	b	μπέ	O	o	ὄ
C	c	τσέ	P	p	πέ
D	d	ντέ	Q	q	κοῦ
E	e	ἔ	R	r	ἔρ
F	f	ἔφ	S	s	ἔς
G	g	γκέ	T	t	τέ
H	h	χ (ἄ)	U	u	οῦ
I	i	ί	(V	v) ¹	βέ
(J	j) ¹	γί	X	x	ἔξ
K	k	κά	Y	y	ῦ ψιλόν
L	l	ἔλ	Z	z	ζήτα
M	m	ἔμ			

2. Τούτων φωνήεντα (litterae vocales) μὲν εἶνε ἔξ, τάδε: a, e, i, o, u καὶ y. Διὰ τῆς ἐνώσεως δύο φωνηέντων εἰς ἓνα φθόγγον γίνονται διφθόγγοι (diphthongi), ὧν συνήθεις μὲν εἶνε ἡ ae, oe, au, σπανιώτεροι δὲ ἡ ei, eu καὶ ui.

1) Τὰ γράμματα J j καὶ V v ἐπενοήθησαν ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις εἰς παρὰστασιν τῶν συμφωνοειδῶν φθόγγων τῶν συγγενῶν πρὸς τὰ φωνήεντα i καὶ u.

3. Τὰ δὲ λοιπὰ δέκα ὁκτώ εἶνε σύμφωνα (consonæ ἢ litterae consonantes), ὧν τὸ x = cs ἢ gs καὶ τὸ z = ds (ἢ sd) εἶνε διπλᾶ.

§ 2. Ἐκφώνησις τῶν γραμμάτων καὶ διφθόγγων.

1. Τῶν φωνηέντων τὸ μὲν a, e, i, o καὶ y ἐκφωνοῦνται ὡς τὰ ἑλληνικὰ α, ε, ι, ο καὶ υ, τὸ δὲ u ὡς ου.

ΣΗΜ. 1 Τὸ φωνῆεν i εἶνε τὸ αὐτὸ τῷ συμφώνῳ i ἤτοι j (iōd) καὶ ἐκφωνεῖται, ὅταν εἶνε ἐν ἀρχῇ λέξεως πρὸ ἐτέρου φωνηέντος, μεθ' οὗ ἀποτελεῖ μίαν συλλαβὴν, ἢ ἐν μέσῳ λέξεως μεταξύ δύο φωνηέντων καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ δευτέρου ὡσαύτως συλλαβὴν, ὡς τὸ ἑλληνικὸν γάμμα, ἀλλὰ πάντοτε οὕτως, ὡς ἐὰν ἠκολούθει μετὰ τὸ γάμμα τὸ ἰῶτα, οἶον: Ianus (Γιάνους) Ἴανός, ieiūnus (γεγιούνος) νῆστις, iocus (γιόκος) παιδιὰ, maior (μάγιον) μείζων, Pompēius (Πομπέγιος) Πομπήϊος. Ἐν τῇ ἀντωνυμίᾳ δ' ὅμως is καὶ ταῖς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰλημμέναις λέξεσιν, ἐν αἷς τὸ i ἀποτελεῖ ἰδίαν συλλαβὴν, ἐκφωνεῖται ὡς φωνῆεν i, οἶον: ii (ῖοι) οὔτοι, iambus (ιάμπους) Ἰαμβός. Τῇ συμφωνοειδῇ ταύτῃ προφορᾷ ἔχει τὸ ἐν ἀρχῇ λέξεως καὶ πρὸ φωνηέντος κείμενον i, καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ λέξις συνθετῇ μετ' ἄλλης λέξεως ὡς δεύτερον συνθετικὸν μέρος, οἶον: iu-stus δίκαιος, in-iu-stus ἄδικος.

2. Τῶν διφθόγγων ἡ μὲν ae ἐκφωνεῖται ὡς ἡ ἑλληνικὴ αι, οἶον: Caesar (Τσαίζαρ) Κεῖσαρ, ἡ δὲ oe ὡς τὸ ἑλληνικὸν ε, ἀλλὰ μετὰ κεκλεισμένων πως τῶν χειλέων, δηλ. ὡς ἡ γαλλικὴ διφθόγγος eu, οἶον: Boeotia (Μπεότια) Βοιωτία, ἡ δὲ au καὶ eu ὡς τὸ σου καὶ σου τυχέως, ἤτοι ἐν μιᾷ συλλαβῇ ἐκφωνούμενα, οἶον: causa (κάουζα) αἰτία, neuter (νέουτερ) οὐδέτερος.

ΣΗΜ. 2. Ὅταν τὰ γράμματα ae καὶ oe δὲν ἀποτελῶσι διφθόγγον¹, τίθενται ἐπὶ τοῦ e ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δύο στιγμαί, ἤγουν τὸ σημεῖον τῆς διαίρεσεως, οἶον: aër (ἄερ) ἀήρ, poëma (ποέμα) ποίημα.

ΣΗΜ. 3. Τὰ γράμματα eu δὲν ἀποτελοῦσι διφθόγγον ἐν τοῖς εἰς eus καὶ eum ὀνόμασι, διότι τὸ u ἐν τοῖς τοιοῦτοις, ἀνήκον εἰς τὰ πτωτικὰ τέλη τοῦ ὀνόματος, δὲν συλλαβίζεται μετὰ τοῦ e, οἶον: aureus (ἀούρεος) χρυσοῦς, horreum (ὄρρεουμ) σιτοβολών.

1) Τὰ ae, oe καὶ eu δὲν ἀποτελοῦσι διφθόγγον ἐν ἐκείναις τῶν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰλημμένων λέξεων, αἵτινες οὐδ' ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔχουσιν ἀντίστοιχον διφθόγγον, οἶον: Pha-etho (Φάεθο) Φαέθων, Simo-enta (Σιμόεντα) Σιμόεντα, Cre-ūsa (Κρεούζα) Κρέουσα.

ΣΗΜ. 4. Ἡ ἑλληνικὴ δίφθογγος αι ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ae, ἢ οἱ πρὸς τὴν oe, ἢ δὲ εἰ ἀποδίδοται ἐν τῇ λατινικῇ πρὸ μὲν συμφώνου διὰ τοῦ ī, πρὸ δὲ φωνήεντος ποτὲ μὲν διὰ τοῦ ī, ποτὲ δὲ διὰ τοῦ ē, οἷον: Αἴγυπτος Aegyptus, Οἰδίπους Oedipus, Νεῖλος Nilus, Δαρεῖος Darius καὶ Darēus, Μήδεια Medēa.

3. Τῶν δὲ συμφώνων τὸ μὲν f, k, l, m, n, p, r καὶ x ἐκφωνοῦνται ὡς τὰ ἑλληνικὰ φ, κ, λ, μ, ν, π, ρ καὶ ζ, τὸ δὲ z ὀλίγον τραχύτερον τοῦ ἑλληνικοῦ ζ (σχεδὸν ὡς τζ).

Τὸ δὲ b ἐκφωνεῖται ὡς τὸ γαλλικὸν b ἢ τὸ ἑλληνικὸν μπ, μηδαιῶς ἀκουομένου ἐνρίνου φθόγγου, οἷον ἐν ταῖς λέξεσι μπάρμιες, μποτίλια, π.χ. barba (μπάρμπα) πώγων.

Τὸ δὲ c ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν κ, οἷον: caput (κάπουτ) κεφαλή· μόνον δὲ πρὸ τοῦ e, i, y, ae, oe καὶ eu ἐκφωνεῖται νῦν ὡς τσ, οἷον: Cicero (Τσίτσερο) Κικέρων, Cyrus (Τσύρους) Κύρος, Caesar (Τσαίζαρ) Καῖσαρ, coelum (τσέλουμ) οὐρανός, ceu (τσέου) ὡς.

Τὸ δὲ d ἐκφωνεῖται ὡς τὸ γαλλικὸν d ἢ τὸ ἑλληνικὸν ντ, μηδαιῶς ἀκουομένου ἐνρίνου φθόγγου, οἷον ἐν ταῖς λέξεσι ντάρα, ντομάτα, π.χ. durus (ντούρους) σκληρός, στερεός.

Τὸ δὲ g ἐκφωνεῖται σχεδὸν ὡς τὸ ἑλληνικὸν γκ ἐν τῇ λέξει Γκίκας, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἀκούηται ἐνρίνος φθόγγος ν, οἷον: genus (γκένους) γένος, lego (λέγκω) ἀνγκινώσκω.

ΣΗΜ. 5. Τὸ μετὰ ἐνρίνον n gu, ἀκολουθοῦντος φωνήεντος, μεθ' οὗ ἀποτελεῖ μίαν συλλαβὴν, ἥτοι συνεχφωνεῖται, προφέρεται: σχεδὸν ὡς γκβ, οἷον: lingua (λίγκβα) γλῶσσα· ἐὰν δὲ δὲν συνεχφωνῆται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, προφέρεται ὡς γκου, οἷον: arguo (ἄργκουω) ἐλέγκω.

Τὸ δὲ h, οὔτε φωνῆεν οὔτε σύμφωνον ὄν, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δαυὸ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς, οὔτινος ἢ ἐκρώνησις ἀπώλετο παρ' ἡμῖν· πρὶν δὲ νὰ ἐκφωνῆται λεπτότερόν πως τοῦ χ, οἷον: heros (χέρως) ἥρωας.

Τὸ δὲ q (πάντοτε ἠνωμένον μετὰ τοῦ u) ἐκφωνεῖται σχεδὸν ὡς κβ, οἷον: aqua (ἄκβα) ὕδωρ.

Τὸ δὲ s ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν σ· ὅταν δ' εὐρίσκηται μεταξὺ δύο φωνηέντων ἢ διφθόγγου καὶ φωνήεντος τῆς αὐτῆς λέξεως, ἐκφωνεῖται ὡς ζ, οἷον: Musa (Μοῦζα) Μοῦσα, causa (κάουζα) αἰτία.

ΣΗΜ. 6. Τῆς συλλαβῆς su τὸ u πρὸ φωνήεντος τῆς αὐτῆς συλλαβῆς ἐν πολυσυλλάβοις λέξεσιν ἐκφωνεῖται ὡς sb, οἷον : suadeo (σθάντεο) πείθω· ἄλλως ἐκφωνεῖται ὡς σου, οἷον : suus (σοῦους) ὁ ἑαυτοῦ.

Τὸ δὲ t ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν τ, οἷον : totus (τότους) ὅλος· ἀλλ' ἡ συλλαβὴ ti πρὸ φωνήεντος ἐκφωνεῖται νῦν ὡς τσι, οἷον . tutior (τούτσιορ) ἀσφαλέστερος· προηγουμένου δὲ αὐτῆς t ἢ s ἢ x, ἔτι δὲ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ὀνόμασι καὶ ὅταν αὕτη τονίζηται, ἐκφωνεῖται ὡς τι, οἷον : Attius ("Ἀττίους) Ἄττιος, hostia (χόστια) σφάγιον, mixtio (μιξίτιο) μῆξις, Miltiades (Μιλτιάδης) Μιλτιάδης, totius (τοτίους) ὄλου. Ὡσαύτως ὡς τι ἐκφωνεῖται, καὶ ὅταν συμπέσῃ πρὸ φωνήεντος ἐν τῇ κλίσει ὀνόματος ἢ ἐν τῷ σχηματισμῷ ῥήματος, οἷον : (mons = ὄρος) γενικὴ πληθυντ. montium (μόντιουμ), (peto = ζητῶ) petierunt (πετιέρουντ).

Τὸ δὲ v ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν β, οἷον : vita (βίτα) βίος.

ΣΗΜ. 7. Τὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης σύμφωνα θ, φ, χ δὲν ἔχει ἡ λατινική· ἀντὶ δὲ τούτων ἐν ταῖς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ληφθείσαις λέξεσιν, ἐν αἷς ὑπάρχουσι ταῦτα, μετεχειρίσθησαν οἱ Λατίνοι τὸ th, ph, ch, ὧν τὸ μὲν th ἐκφωνεῖται ὡς t μετὰ δασείας παρακολουθοῦντος πνεύματος, ἤτοι σχεδὸν ὡς θ, τὸ δὲ ph καὶ ch συνήθως ἐκφωνοῦνται ὡς φ καὶ χ, οἷον : Themistocles (Θεμιστοκλῆς) Θεμιστοκλῆς, philosophia (φιλοζόφια) φιλοσοφία· Chabrias (Χάμπριος) Χαβρίας. Ἐν δὲ ταῖς ἀπὸ ῥ ἀρχομέναις ἑλληνικαῖς λέξεσι μετεχειρίσθησαν τὸ rh, οἷον : Rhodus ('Ρόδους) Ῥόδος· τὰ δὲ δύο ρ (ρρ) ἐν μέσῳ λέξεως ἀποδίδονται διὰ τοῦ rrh, οἷον : Pyrrhus (Πύρρος) Πύρρος.

§ 3. Ποσότης συλλαβῶν.

1. Ὡς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ οὕτω καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ πᾶσα συλλαβὴ εἶνε ἢ μακρὰ (-) ἢ βραχεῖα (·) ἢ κοινὴ (˘). Καὶ μακρὰ μὲν συλλαβαὶ εἶνε αἱ ἔχουσαι μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, οἷον : VBĪ ēar, caedo κόπτω, βραχεῖαι δὲ αἱ ἔχουσαι βραχὺ φωνῆεν, οἷον : cādo πίπτω.

ΣΗΜ. 1. Μακρὰ εἶνε πάντα τὰ ἐκ συναιρέσεως προκύπτοντα φωνήεντα, οἷον : dis (ἀντὶ diis), mālo (ἀντὶ māvōlo) Μακρὸν φωνῆεν εἶνε ἐπίσης καὶ τὸ φωνῆεν, μεθ' ὃ ἐγένετο ἔκπτωσις συμφώνου πρὸ ἄλλου συμφώνου (ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις), οἷον : sīdo (ἐκ τοῦ sī-sdo) = ἴζω. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ e καὶ i, ὅταν ἀντιστοιχῶσι τῷ ἑλληνικῷ ei, οἷον : Aenēas Αἰνεάας, Pēlides

Πηλείδης, και τὸ e, ὅταν ἀντιστοιχῇ τῷ ἑλληνικῷ η, οἶον: Homērus "Ὀμηρος": τὸ o εἶνε μακρὸν, ὅταν ἀντιστοιχῇ τῷ ἑλληνικῷ ω ἢ φ, οἶον: Cyclopēs (Κυκλώπης) Κύκλωπες, ode (ὄντε) ὠδή, και τὸ u, ὅταν ἀντιστοιχῇ τῷ ἑλληνικῷ ου, οἶον: Thrasybūlus (Θρασύβουλος) Θρασύβουλος.

ΣΗΜ. 2. Βραχὺ εἶνε και πᾶν φωνῆεν, μεθ' ὃ ἀκολουθεῖ ἕτερον φωνῆεν ἢ h, οἶον: dēus θεός, filius υἴος, trāho σύρω. Ἐξαιροῦνται: α') τῆς καταλήξεως ei (τῆς ε' κλίσεως) τὸ e εἶνε μακρὸν μὲν, ὅταν προηγῆται αὐτοῦ φωνῆεν, π. χ. diēi, βραχὺ δέ, ὅταν προηγῆται σύμφωνον, π. χ. fidēi· β') ἢ εἰς ius γενική ἐπιθέτων τινῶν και ἀντωνυμιῶν ἔχει τὸ i μακρὸν, π. χ. totius, illius· γ') ἢ παραλήγουσα τῶν εἰς aius και eius κυρίων Ῥωμαϊκῶν ὀνομάτων ἐν τῇ κλητικῇ ἔχει τὸ a και e μακρά, οἶον: Cāi, Pompēi.

ΣΗΜ. 3. Αἱ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰλημμένα λέξεις, αἱ μὴ ἐντελῶς ἐκλατινισθεῖσαι, τηροῦσι μὲν τὴν ποσότητα τῶν συλλαβῶν και ἐν τῇ λατινικῇ, ἀλλὰ τονίζονται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς λατινικῆς γλώσσης, οἶον: Menēlaus Menelāus, Aineias Aenēas.

2. Πλὴν τῶν βραχειῶν και τῶν φύσει μακρῶν συλλαβῶν ὑπάρχουσι και θέσει μακρά: τοιαῦται δ' εἶνε αἱ ἔχουσαι βραχὺ φωνῆεν, μεθ' ὃ ἀκολουθοῦσι δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα, εἴτε εἰς μίαν ἀνήκοντα συλλαβὴν εἴτε εἰς δύο ἢ και εἰς διαφόρους λέξεις, οἶον: fērt, pēr-lego, stabāt lupus. Ὡσαύτως θέσει μακρά εἶνε ἢ συλλαβή, ὅταν μετὰ τὸ βραχὺ αὐτῆς φωνῆεν ἀκολουθῇ διπλοῦν σύμφωνον, οἶον: dūx, gāza.

ΣΗΜ. 4. Ἡ σύναψις ἀφώνου μετὰ τοῦ ὑγροῦ l ἢ r δὲν καθιστᾷ συλλαβὴν θέσει μακράν, οἶον: rēpleo, tenēbrae.

§ 4. Τονισμός.

1. Αἱ δισύλλαβοι λέξεις τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης, οἶον: pāter, térra.

2. Αἱ πολυσύλλαβοι λέξεις τονίζονται ἐπὶ τῆς παραληγούσης μὲν, ἐὰν αὕτη εἶνε μακρά, ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης δέ, ἐν ἢ παραλήγουσα εἶνε βραχεῖα, οἶον: docēre, Athēnae, cūrīa, lévītas.

ΣΗΜ. 1. Αἱ πολυσύλλαβοι λέξεις, αἱ τὴν παραλήγουσαν και προπαραλήγουσαν βραχείας ἔχουσαι (ὡς consīllium, Vergīlius) συναιρούμεναι ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ και κλητικῇ διατηροῦσι τὸν τόνον ἐπὶ τῆς παραληγούσης, καιτοι αὕτη εἶνε βραχεῖα, π. χ. consīlli - consīli, Vergīlli - Vergīli.

ΣΗΜ. 2. Ὄταν εἰς τὸ τέλος λέξεώς τις προστεθῇ τὸ ἐγκλιτικὸν que και δι' αὐτοῦ δὲν ἀποτελεῖται μετὰ τῆς προηγουμένης λέξεως νέα λέξις αὐτοτελής,

ἀλλ' ἑκατέρα διατηρῆ τὴν ἰδίαν αὐτῆς σημασίαν, ὁ τόνος τίθεται ἐπὶ τῆς τελευταίας συλλαβῆς τῆς πρώτης λέξεως, ἤτοι ἐπὶ τῆς παραληγούσης, π.χ. itaque = et ita (καὶ οὕτως), corporaque = atque corpora (καὶ τὰ σώματα)· μόνον ὅταν τῆς τελευταίας συλλαβῆς, βραχείας οὔσης, προηγῆται μακρά, μένει ὁ τόνος ἐπ' αὐτῆς, π.χ. musaque (καὶ ἡ μουσα), bellaque (καὶ οἱ πόλεμοι)· ἐὰν δὲ διὰ τῶν δύο λέξεων προκύπτῃ νέα λέξις μετὰ νέας σημασίας, ὁ τόνος μένει ἐπὶ τῆς πρώτης λέξεως, π.χ. itaque = ὄθεν·

§ 5. Συλλαβισμός.

Ὡς πρὸς τὸν συλλαβισμὸν τῶν λατινικῶν λέξεων τηροῦνται οἱ κανόνες τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, οἷον: a-mo, pu-blī-cus, li-bri, a-cris κτλ.· ἀλλὰ men-sa, om-nis κτλ. post-ea, sed-itiō.

ΣΗΜ. Ἐὰν ἐκ δύο τῶν αὐτῶν συμφώνων ἀποβάλληται τὸ ἓν, τὸ ὑπολειπόμενον συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, οἷον: su-spicio, transcribo.

§ 6. Στίξεις.

Τὰ ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ ἐν χρήσει σημεῖα στίξεως εἶνε τὰ αὐτὰ σχεδὸν τοῖς ἐν τῇ ἑλληνικῇ· τὰ μόνον δὲ διαφέροντα εἰσὶ τὰςδε:

- 1) Τὸ ἐρωτηματικὸν (signum interrogatiōnis) ?
- 2) Τὸ κῶλον (colon) :
- 3) Τὸ ἡμίκωλον (punctum et comma) ;

ΣΗΜ. Τὸ μὲν κῶλον μεταχειρίζονται οἱ Λατίνοι ἐν τῇ ὑποδιαίρεσει τῶν περιόδων, τὸ δὲ ἡμίκωλον ἐν τῇ ὑποδιαίρεσει τῶν κώλων· δι' ἀμφοτέρα δὲ ταῦτα ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει ἀντίστοιχον τὴν ἄνω στιγμῆν.

ΤΥΠΙΚΟΝ

§ 7. Τὰ μέρη τοῦ λόγου.

1. Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶνε ἑννέα:
 1. Nomen substantivum (ὄνομα οὐσιαστικόν).
 2. Nomen adiectivum (ὄνομα ἐπιθετον).
 3. Nomen numerale (ὄνομα ἀριθμητικόν).
 4. Pronomen (ἀντωνυμία).

5. Verbum (ῥήμα).
6. Adverbium (ἐπίρρημα).
7. Præpositio (πρόθεσις).
8. Coniunctio (σύνδεσμος).
9. Interiectio (ἐπιφώνημα).

2. Τὰ πρῶτα πέντε μέρη τοῦ λόγου, ἤτοι τὰ ὀνόματα, αἱ ἀντωνυμίαι καὶ τὸ ῥήμα, εἶνε κλιτὰ (declinabilia), τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα δὲν κλίνονται· καὶ λέγονται ἄκλιτα (indeclinabilia) ἢ μόρια (particulæ).

3. Ὅταν ἔκ τινος ὀνόματος ἀφαιρεθῶσιν αἱ ἐν τῷ τέλει αὐτοῦ μεταβληταὶ προσθήκαι ἢ καταλήξεις, τὸ ὑπολειπόμενον λέγεται θέμα (thema)· εὐρίσκεται δὲ τὸ θέμα, ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἐκ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς ἢ καταλήξις (-rum ἢ -um), οἷον: τοῦ mensa mensarum θέμα εἶνε mensa, τοῦ servus servo-rum θέμα εἶνε servo, τοῦ civis civi-um θέμα εἶνε civi.

§ 8. Τὸ οὐσιαστικὸν ὄνομα.

1. Τὰ οὐσιαστικὰ ὀνόματα (nomina substantiva) εἶνε ἢ concretæ (συγκεκριμένα) ἢ abstracta (ἀφηρημένα).

2. Τὰ συγκεκριμένα εἶνε:

α') nomina propria (ὀνόματα κύρια), οἷον: Roma, Italia, Scipio, Ῥώμη, Ἰταλία, Σκιπίων.

β') nomina appellativa (ὀνόματα προσηγορικά), οἷον: homo ἄνθρωπος, animal ζῷον, planta φυτὸν.

γ') nomina collectiva (ὀνόματα περιληπτικά), οἷον: populus δῆμος, exercitus στρατός.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι τὰ ὀνόματα τῆς ὕλης, οἷον: aqua ὕδωρ, arma ὅπλα, aureum χρυσός, lignum ξύλον.

§ 9. Τὰ παρεπόμενα τοῖς ὀνόμασι.

1. Τὰ παρεπόμενα τοῖς λατινικοῖς ὀνόμασιν εἶνε ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ γένος (genus), ἀριθμὸς (numerus), πτώσις (casus) καὶ κλίσις (declinatio).

2. Καί ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν εἶνε ἢ ἀρσενικόν (*masculinum*), ἢ θηλυκόν (*femininum*), ἢ οὐδέτερον (*neutrum*). Ἐλλείποντος τοῦ ἄρθρου ἐν τῇ λατινικῇ τὸ γένος τῶν οὐσιαστικῶν αὐτῆς γνωρίζεται:

α') ἐκ τῆς σημασίας (φυσικόν γένος).

β') ἐκ τῆς καταλήξεως (γραμματικόν γένος).

3. Τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων ἀκολουθοῦσι τῷ φυσικῷ γένει· κατ' ἀκολουθίαν εἶνε ἢ ἀρσενικὰ ἢ θηλυκά, οἶον: *Cæsar* Καίσαρ, *Iuno* Ἥρα. Ὡσαύτως καί τὰ προσηγορικὰ οὐσιαστικά, τὰ σημαίνοντα τὰ πρόσωπα, δηλοῦσιν ἐκάτερον τῶν φυσικῶν γενῶν τῶν ὄντων, οἶον: *pater* πατήρ, *mater* μήτηρ. Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν εἶνε ἀρσενικά, οἶον: *Ianuarius*, *Aprilis*, *December* κλπ.

4. Τὰ ὀνόματα τῶν ζώων ἀκολουθοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῷ γραμματικῷ γένει, ἤτοι εἶνε ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους, οὐδέποτε δ' οὐδέτερου, καί λέγονται *epicœna* (ἐπίκοινα), οἶον, *aquila* ἀετὸς (θηλ.), *anser* χήν (ἀρσ.), *vulpēs* (θηλ.) ἀλώπηξ (διὰ τε τὸ ἀρσεν. καί τὸ θηλ.)

5. Τῶν ὀνομάτων τῶν πραγμάτων τὰ μὲν τῶν ποταμῶν εἶνε ἀρσενικά πλήν τοῦ *Allia* Ἀλλίης καί τοῦ *Matrona* Ματρώνας, ἅτινα εἶνε θηλυκά, τὰ δὲ τῶν δένδρων εἶνε θηλυκά, οἶον: *populus* ἡ λεύκη· τὰ δὲ ὀνόματα τῶν χωρῶν, τῶν πόλεων καί τῶν νήσων, τῶν μὲν κυρίως λατινικῶν ἀκολουθοῦσι τῷ γραμματικῷ γένει, τῶν δ' ἐκ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσῃς εἰλημμένων εἶνε τὸ αὐτὸ τῷ τῶν πρωτοτύπων, οἶον: *Roma* (θηλ.) Ρώμη· *Latium* (οὐδ.) Λάτιον· τὸ *Athēnæ, -arum* εἶνε θηλ.· τὸ *Ægyptus*, *Corinthus* κτλ. ὡσαύτως θηλυκά· τὸ δὲ *Delphi, -ōrum* εἶνε ἀρσεν.· τὸ δὲ *Leuctra* (Λεῦκτρα) εἶνε οὐδέτερον.

6. Οὐδέτερα εἶνε πάντα τὰ ἄκλιτα οὐσιαστικά, ὅσα δὲν σημαίνουσι πρόσωπον ἢ ἄλλο τι, ὅπερ διὰ τὴν σημασίαν γὰ εἶνε γένους ἀρσεν. ἢ θηλυκοῦ· τοιαῦτα δ' εἶνε τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου καί αἱ οὐσιαστικῶς λαμβανόμεναι λέξεις, αἵτινες δὲν εἶνε κυρίως οὐσιαστικά, οἶον: *iōta longum* ἰῶτα μακρόν· *docere est meum*, *discere tuum* τὸ μὲν διδάσκειν ἐστὶν ἐμὸν, τὸ δὲ μακθάνειν σόν·

fas ὄσιον· illud p̄aene ἐκείνο τὸ σχεδόν· ultimum vale τὸ τελευταῖον χάρις.

ΣΗΜ. Τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰλημμένα ὀνόματα τηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὸ γένος αὐτῶν, οἷον: methodus μέθοδος (θηλ.), pelagus τὸ πέλαγος (οὐδ.).

7. Ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ ὑπάρχουσι δύο ἀριθμοί, ἐνικός (Singularis) καὶ πληθυντικός (Pluralis).

8. Ἐν τῇ λατινικῇ τῶν ὀνομάτων κλίσει ὑπάρχουσιν ἐν ἑκατέρῳ ἀριθμῷ ἕξ πτώσεις:

nominatīvus (ὀνομαστική).

genetīvus (γενική).

datīvus (δοτική).

accusatīvus (ἀκρίβειοτική).

vocatīvus (κλητική).

ablatīvus (ἀφαιρετική).

9. Κλίσεις δ' ἔχει ἡ λατινικῇ γλώσσα πέντε, διακρινομέναι ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ, ἥτις λήγει:

ἐν τῇ I κλίσει: εἰς æ

» » II » » ĩ

» » III » » is

» » IV » » ūs

» » V » » ěi

§ 10. Τέλη πασῶν τῶν πτώσεων τῶν πέντε κλίσεων.

Numerus Singularis.

	α'	β'	γ'	δ'	ε'		
	Mas.	Fem.	Neut.	Mas.	Fem.	Neut.	
Nom.	ǎ	us	um	—	ŭs	ŭ	ēs
Gen.	æ	ī	is	—	ūs	—	ěi
Dat.	æ	ō	ī	—	ŭi	ū	ěi
Acc.	ǎm	um	ěm (im)	—	ŭm	ū	em
Voc.	ǎ	e	um	—	ŭs	ū	ēs
Abl.		ō	—	—	ŭ (ī)	ū	ē

Numerus Plurālis.

	α'	β	γ'	δ'	ε'
	Mas. Fem. Neut.		Mas. Fem. Neut.		Mas. Fem. Neut.
Nom.	æ ī		ǎēs ǎ (ia)	ūs ũs	ŭǎ ēs
Gen.	ārum	ōrum	ŭm (ium)	ūum	ērum
Dat.	īs	īs	ībus	ībus (ūbus)	ēbus
Acc.	ās	ōs	ǎēs	ǎ (ia) ũs	ŭǎ ēs
Voc.	æ ī		ǎēs ǎ (ia)	ūs ũs	ŭǎ ēs
Abl.	īs	īs	ībus	ībus (ūbus)	ēbus

§ 11. Γενικαὶ παρατηρήσεις περὶ τῶν πέντε κλίσεων.

1. Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ ἑκατέρου ἀριθμοῦ κατὰλήγουσιν ὁμοίως, πλὴν τῶν εἰς us ὀνομάτων τῆς β' κλίσεως.

2. Τὰ οὐδέτερα ἑκατέρου ἀριθμοῦ ἔχουσιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τὴν αὐτὴν κατὰλήξιν.

3. Ἡ ἀφαιρετικὴ τοῦ πληθυντικοῦ εἶνε πάντοτε ἡ αὐτὴ τῇ δοτικῇ.

§ 12. Πρώτῃ κλίσει¹.

1. Τὰ λατινικὰ ὀνόματα τῆς α' κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς -a καὶ κλίνονται καὶ ὡς ἐξῆς:

	Singularis Ἑνικός.	Plurālis Πληθυντικός.
Nom.	mens-a τράπεζα	mens-ae τράπεζαι
Gen.	mens-ae τραπέζης	mens-ārum τραπέζων
Dat.	mens-ae τραπέζῃ	mens-īs τραπέζαις
Acc.	mens-am τράπεζαν	mens-ās τραπέζας
Voc.	mens-a τράπεζα	mens-ae τράπεζαι
Abl.	mens-ā ²	mens-īs

2. Τὰ ἐκ τῆς ἐλληνικῆς εἰλημμένα ὀνόματα λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς -e, -as -es καὶ κλίνονται ἐν μὲν τῷ πληθυντικῷ

1) Τὸ καθαρὸν θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως λήγει εἰς a, οἶον: mensa.

2) Ἡ ἀφαιρετικὴ ἀποδίδεται ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ πολλαχῶς, ἡ δὲ ἐρμηνεία αὐτῆς εἶνε ἔργον τοῦ Συντακτικοῦ.

ἀριθμῶ κανονικῶς ὡς τὰ λατινικά, ἐν δὲ τῷ ἐνικῶ κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα :

	Singularis	Ἐνικός.	Singularis.	Ἐνικός
Nom.	logic-e	λογική	bore-ās	βορρᾶς
Gen.	logic-es	λογικῆς	bore-ae	βορρᾶ
Dat.	logic-ae	λογικῇ	bore-ae	βορρᾷ
Acc.	logic-en (am)	λογικὴν	bore-an (am)	βορρᾶν
Voc.	logic-e (a)	λογική	bore-a	ὦ βορρᾶ
Abl.	logic-ā		bore-ā	

Nom.	pyrit-es	πυρίτης
Gen.	pyrit-ae	πυρίτου
Dat.	pyrit-ae	πυρίτη
Acc.	pyrit-en (am)	πυρίτην
Voc.	pyrit-a	πυρίτα
Abl.	pyrit-ā	

ΣΗΜ. Ἡ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ πληθυντικὴ τοῦ filia θυγάτηρ, dea θεὰ καὶ liberta ἀπελευθέρᾳ λήγει εἰς-ābus ἐν ταῖς φράσεσι filiis et filiābus, dis deabusque, libertis et libertābus, ἕνα διακρίνωνται ἀπὸ τῶν ἀντιστοίχων ἀρσενικῶν τῆς ὅ' κλίσεως.

3. Γένος. Τὰ εἰς-a καὶ-e εἶνε θηλυκά, τὰ δὲ εἰς-as καὶ-es εἶνε ἀρσενικά· ἀλλὰ τὰ εἰς-a ὀνόματα ἀνδρῶν καὶ τὰ πλείστα τῶν ποταμῶν εἶνε ἀρσενικά, οἷον: Sequana ὁ Σηκουάνης. Ὡσαύτως ἀρσενικὸν εἶνε καὶ τὸ Hadria (ἡ θάλασσα) ὁ Ἀδρίας, ἐνῶ τὸ Hadria (ἡ πόλις) ἡ Ἀδρία εἶνε θηλυκόν.

§ 13. Δευτέρα κλίσις¹.

1. Τὰ ὀνόματα τῆς ὅ' κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς-US (ἀρσενικὰ) καὶ εἰς-um (οὐδέτερα) καὶ κλίνονται ὡς ἐξῆς:

1) Τὸ καθαρὸν θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς ὅ' κλίσεως λήγει πάντοτε εἰς o, οἷον: equo-, dono-.

Singulāris Ἑνικός.

Nom.	ann-us	ἔτος	bell-um	πόλεμος
Gen.	ann-ī	ἔτους	bell-ī	πολέμου
Dat.	ann-ō	ἔτει	bell-ō	πολέμῳ
Acc.	ann-um	ἔτος	bell-um	πόλεμον
Voc.	ann-e	ἔτος	bell-um	πόλεμε
Abl.	ann-ō		bell-ō	

Pluralis Πληθυντικός.

Nom.	ann-ī	ἔτη	bell-a	πόλεμοι
Gen.	ann-ōrum	ἔτων	bell-ōrum	πολέμων
Dat.	ann-īs	ἔτεσι	bell-īs	πολέμοις
Acc.	ann-ōs	ἔτη	bell-a	πολέμους
Voc.	ann-ī	ἔτη	bell-a	πόλεμοι
Abl.	ann-īs		bell-īs	

Ὅμοίως κλίνονται :

agnus ἄμνος, cervus ἔλκρος, asinus ὄνος, corvus κόραξ.
argentum ἄργυρος, lignum ξύλον, membrum μέλος, scu-
tum ἄσπις κτλ.

2. Πολλὰ ὀνόματα, ἅτινα πρὸ τοῦ τέλους τῆς ἐνικῆς γενικῆς (i) ἔχουσι r, ἀποβλόντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ τὸ τέλος (-us, -e) λήγουσιν εἰς er καὶ κλίνονται κατὰ τὸ ἐξῆς παράδειγμα:

Singulāris Ἑνικός.

Pluralis Πληθυντικός.

Nom.	puer	παῖς	puer-ī	παῖδες
Gen.	puer-ī	παιδός	puer-ōrum	παιδῶν
Dat.	puer-ō	παιδί	puer-īs	παισὶ
Acc.	puer-um	παιδα	puer-ōs	παιδας
Voc.	puer	παῖ	puer-ī	παῖδες
Abl.	puer-ō		puer-īs	

Κατὰ τὸ puer κλίνονται καὶ τάδε: gener γαμβρός, socer πεν-
θερός, vesper ἑσπέρα, liberi (πληθυντικὸν) τὰ τέκνα καὶ τὰ ἐκ
τοῦ fero καὶ gero σύνθετα ὀνόματα, π. χ. signifer ὁ σημαιο-
φόρος, armiger ὁ ὀπλοφόρος.

Κατὰ τὸ puer κλίνεται· προσέτι καὶ τὸ vir καὶ τὰ ἐκ τούτου ὡς δευτέρου συνθετικοῦ μέρους σύνθετα (triumvir ὁ ἐκ τῶν τριῶν ἀνδρῶν κτλ.):

Singularis Ἑνικός.			Pluralis Πληθυντικός.	
Nom.	vir	άνηρ	vir-ī	άνδρες
Gen.	vir-ī	άνδρός	vir-ōrum	άνδρῶν
Dat.	vir-ō	άνδρι	vir-īs	άνδράσι
Acc.	vir-um	άνδρα	vir-ōs	άνδρας
Voc.	vir	άνερ	vir-ī	άνδρες
Abl.	vir-ō		vir-īs	

3. Ἐὰν δ' ὅμως τύχη μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τέλους (-us, -e) πρὸ τοῦ r νὰ ὑπάρξῃ σύμφωνον, τότε μεταξὺ τοῦ συμφώνου καὶ τοῦ r ἀναπτύσσεται e ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ κλητικῇ, οἷον: libr-us (βιβλίον), libr- liber, κλινόμενον ὧδε:

Singularis Ἑνικός.			Pluralis Πληθυντικός.	
Nom.	liber	βιβλίον	libr-ī	βιβλία
Gen.	libr-ī	βιβλίου	libr-ōrum	βιβλίων
Dat.	libr-ō	βιβλίῳ	libr-īs	βιβλίσις
Acc.	libr-um	βιβλίον	libr-ōs	βιβλία
Voc.	liber	βιβλίον	libr-ī	βιβλία
Abl.	libr-ō		libr-īs	

Ὅμοιως κλίνονται: ager (ἀγρός) agrī, aper (κάπρος) apri, magister (διδάσκαλος) magistri κτλ.

ΣΗΜ. 1. Τὰ εἰς -ius καὶ -ium οὐσιαστικά συναϊροῦσιν ἐν τῇ ἐνικῇ γενικῇ τὸ -ii εἰς -i, τοῦ τόνου διατηρουμένου, ἔνθα οὗτος καὶ πρὸ τῆς συναϊρέσεως ἦτο. καὶ ἐὰν ἡ παραλήγουσα τυγχάνῃ βραχέα, π. γ. Vergilius, Vergiliū-Vergili, consilium, consilii-consilii.

ΣΗΜ. 2. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς -ius, -āius καὶ -ōius γνησίων Λατινικῶν κυρίων ὀνομάτων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ filius υἱὸς λήγει εἰς -ī (κατὰ συναϊρεσιν ἐκ τῆς ie) οἷον: Tullius Tullī, Gāius Cāī, Pompēius Pompēī filii· τὸ δὲ meus ἐμὸς ἔχει κλητικὴν mī. Τῆς συνηρημένης κλητικῆς τῶν τοιούτων εἰς -ius γνησίων Λατινικῶν κυρίων ὀνομάτων ὁ τόνος διατηρεῖται ἔνθα ἦτο καὶ πρὸ τῆς συναϊρέσεως, οἷον: Vergilius, Vergilie-Vergili.

ΣΗΜ. 3. Τοῦ deus θεὸς ἢ ἐνικὴ κλητικὴ εἶνε ἢ αὐτὴ τῇ ὀνομαστικῇ deus (ὦ θεέ), ἢ δὲ πληθυντικὴ ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ εἶνε dei ἢ dii καὶ dī καὶ ἢ δοτικὴ καὶ ἀφαιρετικὴ εἶνε deīs ἢ diis καὶ dīs.

4. Γένος. Τὰ μὲν εἰς -us, -er καὶ -ir ὀνόματα εἶνε ἀρσενικά, τὰ δὲ εἰς -um οὐδέτερα. Ἄλλὰ τὰ ὀνόματα τῶν δένδρων, τῶν χωρῶν, τῶν πόλεων καὶ τῶν νήσων (§ 9, 5), τὸ humus γῆ, alvus κοιλία, vannus λίκνον, colus ἡλακιάτη εἶνε θηλυκά. Τὸ δὲ vulgus ὄχλος, οὔτινος ἢ αἰτιατικὴ εὔρηται καὶ vulgum (ἄρσ.), καὶ τὸ virus δηλητήριον εἶνε οὐδέτερα. Τὰ δὲ ἐκ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εἰλημμένα ὀνόματα τηροῦσι καὶ ἐν τῇ λατινικῇ τὸ αὐτὸ γένος (§ 9, 5 καὶ Σημ.)

5. Ἑλληνικὰ ὀνόματα τῆς β' κλίσεως. Τὰ εἰς -ος καὶ -ον Ἑλληνικὰ ὀνόματα τρέπονται ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ εἰς -us καὶ -um, οἷον: Ὀμηρος Homērus, τύραννος tyrannus, ἀντρον antrum. Τοῦναντίον τὰ πλείστα κύρια ὀνόματα, ἅτινα εἰς -δος λήγουσιν, ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ ἀπέβαλον τὸ -us καὶ εὐφωνίας χάριν ἔλαβον ἑπὶ τοῦ r, οἷον: Ἀλέξανδρος (Alexandrus-Alexandr) Alexander· ἐξαίρεται τὸ Codrus (Κόδρος).

Τὰ εἰς -eus (εὐς) κύρια ὀνόματα ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ κλητικῇ eu, τὰς δ' ἄλλας πτώσεις σχηματίζουσι κατὰ τὸν Λατινικὸν τύπον, π. χ. Orpheus (Ὀρφεύς), Orphei, Orptheo, Orpheum, Orpheu, Orptheo.

§ 14. Ἐπίθετα.

Ἐπίθετα, ὧν τὸ μὲν ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον κλίνονται κατὰ τὴν β' κλίσειν, τὸ δὲ θηλυκὸν κατὰ τὴν α', εἰσὶ τὰ ἐξῆς τρικατάληκτα.

1) Τὰ εἰς -us, -a, -um λήγοντα, οἷον: altus, alta, altum ὑψηλός, -ή, -όν.

2) Τὰ εἰς -er, -(e)ra, -(e)rum, οἷον: liber, libera, liberum ἐλεύθερος, -α, -ον, æger, ægra, ægrum ἄρρωστος κτλ.

3) Τὰ εἰς -ur, ūra, -urum, οἷον satur, satura, saturum πλήρης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΛΙΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ

A'. εἰς -us, -a, -um.

Singularis Ἑνικός.

	Mascul.	Ἀρσεν.	Femin.	Θηλ.	Neutr.	Οὐδέτ.
Nom.	altus	ὑψηλὸς	alta	ὑψηλή	altum	ὑψηλὸν
Gen.	altī	ὑψηλοῦ	altæ	ὑψηλῆς	altī	ὑψηλοῦ
Dat.	altō	ὑψηλῷ	altæ	ὑψηλῇ	altō	ὑψηλῷ
Acc.	altum	ὑψηλὸν	altam	ὑψηλήν	altum	ὑψηλὸν
Voc.	alte	ὑψηλῆ	alta	ὑψηλή	altum	ὑψηλὸν
Abl.	altō		altā		altō	

Pluralis Πληθυντικός.

Nom.	altī	ὑψηλοὶ	altæ	ὑψηλαί	alta	ὑψηλά
Gen.	altōrum	ὑψηλῶν	altārum	ὑψηλῶν	altōrum	ὑψηλῶν
Dat.	altīs	ὑψηλοῖς	altīs	ὑψηλαῖς	altīs	ὑψηλοῖς
Acc.	altōs	ὑψηλοὺς	altās	ὑψηλάς	alta	ὑψηλά
Voc.	altī	ὑψηλοὶ	altæ	ὑψηλαί	alta	ὑψηλά
Abl.	altīs		altīs		altīs	

Οὕτω κλίνονται καὶ πάντα σχεδὸν τὰ εἰς -us, -a, -um ἐπιθέτω, πλὴν τοῦ solus (μόνος) καὶ totus (ὅλος), ὧν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τῶν τριῶν γενῶν ἡ μὲν γεν. εἶνε solius, totius, ἡ δὲ δοτ. soli, toti.

B'. εἰς -er, -era, -erum.

Singularis Ἑνικός.

Nom.	liber	ἐλεύθερος	libera	ἐλευθέρα	liberum	ἐλεύθερον
Gen.	liberī	ἐλευθέρου	liberæ	ἐλευθέρας	liberī	ἐλευθέρου
Dat.	liberō	ἐλευθέρῳ	liberæ	ἐλευθέρῃ	liberō	ἐλευθέρῳ
Acc.	liberum	ἐλεύθερον	liberam	ἐλευθέραν	liberum	ἐλεύθερον
Voc.	liber	ἐλεύθερε	libera	ἐλευθέρα	liberum	ἐλεύθερον
Abl.	liberō		liberā		liberō	

Pluralis Πληθυντικός.

Nom.	liberī	ἐλεύθεροὶ	liberæ	ἐλευθέραι	libera	ἐλευθέρα
Gen.	liberōrum	ἐλευθέρων	liberārum	ἐλευθέρων	liberōrum	ἐλευθέρων
Dat.	liberīs	ἐλευθέροις	liberīs	ἐλευθέραις	liberīs	ἐλευθέροις
Acc.	liberōs	ἐλευθέρους	liberās	ἐλευθέρας	libera	ἐλευθέρα
Voc.	liberī	ἐλεύθεροὶ	liberæ	ἐλευθέραι	libera	ἐλευθέρα
Abl.	liberīs		liberīs		liberīs	

Κατὰ τὸ liber, libera, liberum κλίνονται καὶ τὰδε:
 miser, misera, miserum ἄθλιος· asper, aspera, aspe-
 rum τραχύς· tener, tenera, tenerum τρυφερός· lacer, la-
 cera, lacerum βραχίτης· prosper (ἄλλα καὶ prosperus),
 prospera, prosperum εὐτυχής κτλ. καὶ τὰ ἐκ τοῦ fero καὶ
 gero σύνθετα καὶ εἰς -fer καὶ -ger λήγοντα, οἷον: frugifer,
 frugifera, frugiferum καρποφόρος· armiger, armigera,
 armigerum ὀπλοφόρος κτλ.

Κατὰ τὸ liber κλίνεται προσέτι καὶ τὸ μοναδικὸν satur, sa-
 tura, saturum πλήρης.

Γ'. εἰς -er, -ra, rum.

Singulāris Ἑνικός.

	Mascul.	Ἄρσεν.	Fem.	Θηλ.	Neutr.	Οὐδέτ.
Nom.	æger ¹	ἄσθενής	ægrea	ἄσθενής	ægrum	ἄσθενές
Gen.	ægrī	ἄσθενουός	ægreae	ἄσθενουός	ægrī	ἄσθενουός
Dat.	ægrō	ἄσθενεῖ	ægreae	ἄσθενεῖ	ægrō	ἄσθενεῖ
Acc.	ægrum	ἄσθενῆ	ægream	ἄσθενῆ	ægrum	ἄσθενές
Voc.	æger	ἄσθενές	ægrea	ἄσθενές	ægrum	ἄσθενές
Abl.	ægrō		ægrea		ægrō	

Plurālis Πληθυντικός.

Nom.	ægrī	ἄσθενεῖς	ægreae	ἄσθενεῖς	ægrea	ἄσθενῆ
Gen.	ægrōrum	ἄσθενῶν	ægrearum	ἄσθενῶν	ægrōrum	ἄσθενῶν
Dat.	ægrīs	ἄσθενέσι	ægrīs	ἄσθενέσι	ægrīs	ἄσθενέσι
Acc.	ægrōs	ἄσθενεῖς	ægreae	ἄσθενεῖς	ægrea	ἄσθενῆ
Voc.	ægrī	ἄσθενεῖς	ægreae	ἄσθενεῖς	ægrea	ἄσθενῆ
Abl.	ægrīs		ægrīs		ægrīs	

Κατὰ τὸ æger κλίνονται καὶ πλείστα ἄλλα ἐπιθέτα εἰς -er, -ra,
 -rum, οἷον: niger, nigra, nigrum μέλας, μέλαινα, μέλαν· pul-
 cher, pulchra, pulchrum ὠραῖος, ὠραία, ὠραῖον· piger, pi-

1) Ἐν τοῖς εἰς -er ἐπιθέτοις συμβαίνει ὅτι καὶ ἐν τοῖς εἰς -er οὐσιαστι-
 καῖς (ιδ. § 13, 2 καὶ 3).

gra, pigrum *ωθρός, ωθρά, ωθρόν· sinister, sinistra, sinisterum* *ἀριστερός, ἀριστερά, ἀριστερόν· noster, nostra, nostrum* *ἡμέτερος, ἡμέτέρα, ἡμέτερον κτλ.*

ΣΗΜ. Τὸ dexter δεξιὸς ἔχει: *θηλυκὸν dextra καὶ dextera καὶ οὐδέτερον dextrum καὶ dexterum.*

§ 15. Τρίτη κλίσις.

1. Τὰ ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως εἶνε *ἀρσενικά, θηλυκὰ καὶ οὐδέτερα* καὶ λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς τὰ φωνήεντα -a, -e, -o καὶ εἰς τὰ σύμφωνα -c, -l, -n, -r, -s, -t, -x.

Τὰ δὲ θέματα αὐτῶν λήγουσιν ἢ εἰς σύμφωνον ἢ εἰς φωνῆεν. Καὶ τὰ μὲν συμφωνόληκτα θέματα αὐξάνονται διὰ προσλήψεως τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς γενικῆς -is κατὰ μίαν συλλαβὴν καὶ λέγονται *imparisyllaba* (*περιτοσύλλαβα*), τὰ δὲ φωνηεντόληκτα συναίρουσι τὸ τελευταῖον αὐτῶν φωνῆεν μετὰ τῆς εἰρημένης καταλήξεως καὶ μένουσιν (*ἰσοσύλλαβα*) *parisyllaba*.

2. Τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων τὰ μὲν *ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ* ἢ προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ θέμα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ s πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς, οἷον: *urbs (urb-s), dux (duc-s), rex (reg-s), lapi-s (lapid-s)* κτλ. ἢ δὲν προσλαμβάνουσιν, οἷον: *consul, carcer* κτλ. τῶν δ' οὐδετέρων ἢ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἶνε αὐτὸ τὸ θέμα¹, οἷον: *æquor (æquor-is)*. ἐὰν δὲ συμπέσῃ τὸ θέμα οὐδετέρου τινὸς νὰ λήγῃ εἰς δύο σύμφωνα, ἐκπίπτει τὸ δεύτερον, οἷον: *lac (lact-is), mel (mell-is)*.

Ἐνῶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ γλώσσῃ ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ s μετὰ τοῦ τ καὶ τὸ ν, ἐὰν τυχὸν ὑπάρχη τοιοῦτον πρὸ τοῦ *χαρκατῆρος* (*ἀγαπήσαντ-ος ἀγαπήσας*), ἐν τῇ λατινικῇ ἀποβάλλεται μόνον τὸ t, τὸ δὲ n μένει, οἷον: *mont-is mon-s· amant-is aman-s*.

Ἐκ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν δὲν λαμβάνουσι s ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ τὰ ἔχοντα *χαρκατῆρα s*, ὑγρὸν (l, r) ἢ n, οἷον: θέμα *mus-*,

1) Μόνον ἐν τοῖς οὐδετέροις μονοκαταλήκτων τινῶν ἐπιθέτων παραβαίνεται ὁ κανὼν οὗτος, σχηματιζομένης τῆς ὀνομαστικῆς αὐτῶν ὁμοίως τῇ τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν, οἷον: *ferens, audax (audac-s)*.

ὀνομαστική mus, γεν. mur-is (ἐκ τοῦ mus-is, οὔτινος τὸ s, διότι κεῖται μετὰξὺ δύο φωνηέντων, μετεβλήθη εἰς r)· θέμα consul-, ὀνομαστ. consul, γεν. consul-is· θέμα amor-, ὀνομαστ. amor, γεν. amōr-is· θέμα pecten-, ὀνομαστ. pecten, γεν. pectin-is (ἀντὶ pectenis).

Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα s μετὰξὺ δύο φωνηέντων τρέπουσιν αὐτὸν εἰς r, οἷον: mos γεν. mor-is ἀντὶ mos-is.

3. Ὡς πρὸς τὸν χαρακτηῖρα τὰ ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως διακρίνονται εἰς συμφωνόληκτα (b, p-c, g- d, t-l, r-m-n-s-v) καὶ εἰς φωνηεντόληκτα (-i, -u) καὶ κλίνονται κατὰ τὰ ἐξῆς παραδείγματα :

Α'. ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

1) Συμφωνόληκτα ἀρσενικά καὶ θηλυκά.

α' Χειλοφωνόληκτα (b, p).

Singularis	Ἐνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom. urb-s	πόλις	urb-ēs	πόλεις
Gen. urb-is	πόλεως	urb-i-um ¹	πόλεων
Dat. urb-ī	πόλει	urb-ibus	πόλεσι
Acc. urb-em	πόλιν	urb-ēs	πόλεις
Voc. urb-s	πόλι	urb-ēs	πόλεις
Abl. urb-e		urb-ibus	

Nom. princip-s	πρῶτος (ἡγεμῶν)	princip-ēs	πρῶτοι
Gen. princip-is	πρώτου	princip-um	πρώτων
Dat. princip-ī	πρώτῳ	princip-ibus	πρώτοις
Acc. princip-em	πρώτον	princip-ēs	πρώτους
Voc. princip-s	πρῶτε	princip-ēs	πρῶτοι
Abl. princip-e		princip-ibus	

1) Τὸ urbs καὶ ὅσων τὸ θέμα λήγει εἰς δύο σύμφωνα (trabς γεν. trab-is, stirps γεν. stirp-is κτλ.) σχηματίζουσι τὴν γεν. πληθυντικὴν εἰς -ium, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ φωνηεντόληκτα θέματα εἰς -i, ἐν οἷς τὸ i ἀνήκει εἰς τὸ θέμα: trab-i-um, stirp-i-um κτλ.

Κατὰ τὸ urbs κλίνεται καὶ τὸ trabs (δοκός), γεν. trabis κτλ. καὶ plebs (ὄχλος), γεν. plebis κτλ. Κατὰ δὲ τὸ princeps τὸ daps (δεῖπνον), dapis κτλ., forceps (πυράγρυς), forcipis κτλ. καὶ stirps (ρίζα, κορμός) stirpis κτλ., οὔτινος ἢ γεν. πληθυντ. εἶνε stirp-i-um κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα, διότι τὸ θέμα λήγει εἰς δύο σύμφωνα.

Κατὰ τὰ χειλοφωνόληκτα κλίνεται καὶ τὸ μοναδικὸν μετὰ χασ- κτῆρος m ὄνομα hiems (χειμῶν), γεν. hiem-is κτλ.

β. Οὐρανισκοφωνόληκτα (c, g).

Singulāris	Ἑνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom. iudex ¹	δικαστής	iudic-ēs	δικασταί
Gen. iudic-is	δικαστοῦ	iudic-um ²	δικαστῶν
Dat. iudic-i	δικαστῇ	iudic-ibus	δικασταῖς
Acc. iudic-em	δικαστήν	iudic-ēs	δικαστάς
Voc. iudex	δικαστά	iudic-ēs	δικασταί
Abl. iudic-e		iudic-ibus	

Nom. rex	βασιλεὺς	reg-ēs	βασιλεῖς
Gen. reg-is	βασιλέως	reg-um	βασιλέων
Dat. reg-i	βασιλεῖ	reg-ibus	βασιλεῦσι
Acc. reg-em	βασιλέα	reg-ēs	βασιλεῖς
Voc. rex	βασιλεῦ	reg-ēs	βασιλεῖς
Abl. reg-e		reg-ibus	

Κατὰ τὸ iudex κλίνονται καὶ πάνθ' ὅσα ἔχουσι χασκτῆρα c, ὡς: vox (φωνή), crux (σταυρός κτλ.). ἄλλὰ τὸ arx (ἀρχόπολις), falx (δρέπανον) καὶ merx ἐμπόρευμα σχηματίζουσι τὴν γεν. πληθ.

1) Ἐν πολλοῖς ὀνόμασι ἢ μὲν ὀνομαστ. καὶ κλητικῇ ἔχει e πρὸ τοῦ χασκτῆρος, αἱ δὲ λοιπαὶ πτώσεις ἀντι e ἔχουσιν i, ὡς: miles (στρατιώτης), γεν. militis κτλ. ἐν ὀλίγοις δὲ συμβαίνει τὰν ἀπαλιν: ὀνομαστ. cinis (τέφρα), γεν. cineris κτλ.

2) Τὸ faux (λάρυγξ) καὶ ὅσων τὸ θέμα λήγει εἰς δύο σύμφωνα ἔχουσι γεν. πληθ. εἰς -i-um: fauc-i-um, arc-i-um κτλ.

θυντ. εἰς -i-um κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα, διότι ἔχουσιν ἐν τῷ τέλει τοῦ θέματος δύο σύμφωνα· κατὰ δὲ τὸ rex κλίνεται τὸ grex (ἀγγέ-
λη) καὶ πάνθ' ὅσα ἔχουσι χαρακτηῖρα g.

γ' Ὀδοντοφωνώληκτα (d, t).

Singulāris	Ἑνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom. lapi-s	λίθος	lapid-ēs	λίθοι
Gen. lapid-is	λίθου	lapid-um	λίθων
Dat. lapid-ī	λίθῳ	lapid-ibus	λίθοις
Acc. lapid-em	λίθον	lapid-ēs	λίθους
Voc. lapi-s	λίθε	lapid-ēs	λίθοι
Abl. lapid-e		lapid-ibus	

Nom. aeta-s	ἡλικία	aetat-ēs	ἡλικίαι
Gen. aetā ^t -is	ἡλικίας	aetat-um	ἡλικιῶν
Dat. aetat-ī	ἡλικίᾳ	aetat-ibus	ἡλικίαις
Acc. aetat-em	ἡλικίαν	aetat-ēs	ἡλικίας
Voc. aeta-s	ἡλικία	aetat-ēs	ἡλικίαι
Abl. aetat-e		aetat-ibus	

Κατὰ τὸ lapis κλίνονται καὶ πάνθ' ὅσα ἔχουσι χαρακτηῖρα d· ἀλλὰ τὸ fraus (ἀπάτη) ἔχει γεν. πληθυντ. καὶ fraud-i-um κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα. Κατὰ δὲ τὸ aetas κλίνονται πάνθ' ὅσα ἔχουσι χαρακτηῖρα t· ἀλλὰ τὸ lis (ἔρις), γεν. lit-is, τὸ nostras (ἡμεδαπός), γεν. nostrat-is, vestras (ὑμεδαπός), γεν. vestrat-is, τὸ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀπαντῶν optimat-es (οἱ ἀριστοὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ), τὸ penāt-es (οἱ ἐφέστιοι θεοί), τὰ εἰς -is καὶ -as ἔθνηκ' ὀνόματα (Samnis ὁ Σαμνίτης, γεν. Samnī^t-is, Arpinas ὁ Ἀρπινάτης, γεν. Arpinā^t-is κτλ.) καὶ πάνθ' ὅσα πρὸ τοῦ χαρακτηῖρος t ἔχουσι σύμφωνον (noct-, mont-, part- κτλ.) σχηματίζουν τὴν γεν. πληθυντ. κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα εἰς -i-um. Τοῦ δὲ parentes (οἱ γονεῖς) ἡ γενική πληθυντικὴ εὐρηται συγχρότερον parent-um ἢ parent-i-um.

δ' ὑγρόληκτα (l, r).

Singularis	Ἑνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom. consul	ὕπατος	consul-ēs	ὕπατοι
Gen. consul-is	ὕπατου	consul-um	ὕπατων
Dat. consul-ī	ὕπατω	consul-ibus	ὕπατοις
Acc. consul-em	ὕπατον	consul-ēs	ὕπατους
Voc. consul	ὕπατε	consul-ēs	ὕπατοι
Abl. consul-e		consul-ibus	
<hr/>			
Nom. dolor ¹	λύπη	dolor-ēs	λύπαι
Gen. dolor-is	λύπης	dolor-um	λυπῶν
Dat. dolor-ī	λύπῃ	dolor-ibus	λύπαις
Acc. dolor-em	λύπην	dolor-ēs	λύπας
Voc. dolor	λύπη	dolor-ēs	λύπαι
Abl. dolor-e		dolor-ibus	

ΣΗΜ. Ὀνόματά τινα μετὰ χαρακτήρος r σχηματίζονται ἐκ διπλοῦ θέματος, ἀσθενεστέρου καὶ ἰσχυροτέρου (συγκοπιόμενα), καὶ κλίνονται κατὰ τὸ ἐξῆς παράδειγμα:

Singularis	Ἑνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom. pater	πατήρ	patr-ēs	πατέρες
Gen. patr-is	πατρὸς	patr-um	πατέρων
Dat. patr-ī	πατρὶ	patr-ibus	πατέραςι
Acc. patr-em	πατέρα	patr-ēs	πατέρας
Voc. pater	πάτερ	patr-ēs	πατέρες
Abl. patr-e		patr-ibus	

Ὁμοίως κλίνεται καὶ τὸ mater (μήτηρ), frater (ἀδελφός), accipiter (ἰέραξ), ἔτι δὲ καὶ τὰ εἰς -er ὀνόματα τῶν μηνῶν, ἅτινα τὴν ἐνικὴν ἀφαιρετικὴν σχηματίζουσιν εἰς -i (December ἀφαίρε-

1) Πολλὰ τῶν εἰς -or ὀνομάτων εἶχον χαρακτήρα s, ὅστις κατὰ πρῶτον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσιν ἐτέραπη μεταξύ δύο φωνηέντων εἰς r (ἰδ. ἀριθμ. 2)· κατ' ἀναλογίαν δὲ τῶν λοιπῶν πτώσεων ἐκλονίσθη καὶ ἡ ὀνομαστικὴ εἰς -or ἀντὶ εἰς -os, ὡς ἦτο παλαιότερον, εἰς: honor κτλ. Τὴν ὀνομαστ. εἰς -os διέτηρσαν πάντοτε τὰ μονοσύλλαβα μόνον: flos, mos, ros.

τικὴ Decembri), καὶ τὰ ἐξῆς τέσσαρα ὀνόματα: venter (κοιλία), linter (λέμβος), imber (ὄμβρος), οὗ ἡ ἀφοριστικὴ εἶνε imbre καὶ imbri. καὶ uter (ἄσχος), ἅτινα σχηματίζουσι τὴν γεν. πληθυντικὴν εἰς -i-um (ventrium, lintrium, imbrium, utrium).

ε' Ἐνρινόληκτα μετὰ χαρακτῆρος n.

Singularis		Ἐνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom.	pecten	κτεῖς	pectin-ēs	κτένες
Gen.	pectin-is	κτενός	pectin-um	κτενῶν
Dat.	pectin ī	κτενὶ	pectin-ibus	κτεσὶ
Acc.	pectin-em	κτένα	pectin-ēs	κτένας
Voc.	pecten	κτεῖς	pectin-ēs	κτένες
Abl.	pectin-e		pectin-ibus	
<hr/>				
Nom.	leo ¹	λέων	leon-ēs	λέοντες
Gen.	leōn-is	λέοντος	leon-um	λεόντων
Dat.	leon-ī	λέοντι	leon-ibus	λέουσι
Acc.	leon-em	λέοντα	leon-ēs	λέοντας
Voc.	leo	λέων	leon-ēs	λέοντες
Abl.	leon-e		leon-ibus	

Ὅμοίως κλίνεται καὶ τὸ splen (σπλήν), ren (νεφρός) κτλ. praedo (ληλάτης), latro (ληστής), sermo (διάλογος), legio (λεγεών), oratio λόγος κτλ. Τὸ δὲ homo σχηματίζει τὴν γενικὴν καὶ τὰς λοιπὰς πτώσεις ἀνωμόλως διὰ τοῦ θέματος homin- ἀντὶ τοῦ homōn-:

Singularis		Ἐνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom.	homo	ἄνθρωπος	homin-ēs	ἄνθρωποι
Gen.	homin-is	ἀνθρώπου	homin-um	ἀνθρώπων
Dat.	homin-ī	ἀνθρώπῳ	homin-ibus	ἀνθρώποις
Acc.	homin-em	ἄνθρωπον	homin-ēs	ἀνθρώπους
Voc.	homo	ἄνθρωπε	homin-ēs	ἄνθρωποι
Abl.	homin-e		homin-ibus	

1) Τῶν ἐχόντων χαρακτῆρα n τινὰ ἀποβάλλουσι τοῦτον ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ (καὶ κλητικῇ), οἷον: θέμα sermon- ὀνομαστικῇ sermo, γενικῇ sermōn-is κτλ.

Κατὰ τὸ homo κλίνεται: καὶ τὸ ordo (τάξις), imāgo (εἰκὼν), virgo (παρθένος), cardo (στρόφιγξ τῆς θύρας), magnitūdo (μέγεθος), multitūdo (πληθὺς), Apollo (Ἀπόλλων) κτλ. (ιδ. ἀριθμ. 2).

ς' Σιγμόλκτα.

Ταῦτα πάντα τρέπουσι τὸν χαρακτῆρα s μεταξὺ δύο φωνηέντων εἰς r οἶον: mus, γεν. (mus-is) mur-is. Ὅπου δ' ἐμφανίζεται s μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀμετάβλητον, τοῦτο προῆλθεν ἐξ ἀπλοποιήσεως δύο s οἶον: (caussa) causa, (ussus) usus κτλ. (ιδ. ἀριθ. 2).

	Singularis	Ἑνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom.	mos	ῆθος	mor-ēs	ῆθη
Gen.	mor-is	ῆθους	mor-um	ῆθῶν
Dat.	mor-ī	ῆθει	mor-ibus	ῆθεσι
Acc.	mor-em	ῆθος	mor-ēs	ῆθη
Voc.	mos	ῆθος	mor-ēs	ῆθη
Abl.	mor-e		mor-ibus	
<hr/>				
Nom.	lepus	λαγωδός	lepor-ēs	λαγωοί
Gen.	lepor-is	λαγωοῦ	lepor-um	λαγωῶν
Dat.	lepor-ī	λαγωῶ	lepor-ibus	λαγωοῖς
Acc.	lepor-em	λαγωδὸν	lepor-ēs	λαγωοὺς
Voc.	lepus	λαγωέ	lepor-ēs	λαγωοί
Abl.	lepor-e		lepor-ibus	

Ὅμοίως κλίνονται: flos (ἄνθος), ros (δρόσος), mus, γεν. muris (μῦς) καὶ mas, γεν. maris (ἄνῆρ), ὧν ἡ γενικὴ πληθυντικὴ εἶνε mur-i-um καὶ mar-i-um, cinis (τέφρα), γεν. ciner-is, pulvis (κόνις), γεν. pulver-is κλπ.

2) Συμφωνόλκτα οὐδέτερα.

	Singularis	Ἑνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom.	aequor	πέλαγος	aequor-a	πελάγη
Gen.	aequor-is	πελάγους	aequor-um	πελαγῶν
Dat.	aequor-ī	πελάγει	aequor-ibus	πελάγεσι
Acc.	aequor	πέλαγος	aequor-a	πελάγη
Voc.	aequor	πέλαγος	aequor-a	πελάγη
Abl.	aequor-e		aequor-ibus	

Singularis	Ἐνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom. nomen	ὄνομα	nomin-a	ὀνόματα
Gen. nomin-is	ὀνόματος	nomin-um	ὀνομάτων
Dat. nomin-ī	ὀνόματι	nomin-ibus	ὀνόμασι
Acc. nomen	ὄνομα	nomin-a	ὀνόματα
Voc. nomen	ὄνομα	nomin-a	ὀνόματα
Abl. nomin-e		nomin-ibus	

Nom. genus	γένος	gener-a	γένη
Gen. gener-is	γένους	gener-um	γενῶν
Dat. gener-ī	γένει	gener-ibus	γένεσι
Acc. genus	γένος	gener-a	γένη
Voc. genus	γένος	gener-a	γένη
Abl. gener-e		gener-ibus	

Ὅμοιως κλίνονται καὶ τάδε: marmor (μάρμαρον), γεν. marmor-is, ver (ἄρ), γεν. vēris, (verber) πληθυντ. verber-a (μάστιξ), fulgur (κεραυνός) καὶ τὰ ὅμοια· flumen (ποταμός), carmen (ποίημα) καὶ τὰ ὅμοια· corpus (σῶμα), onus (φορτίον) καὶ τὰ ὅμοια, καὶ τὸ μοναδικόν caput (κεφαλή), γεν. capit-is.

Ἐπάρχουσι δὲ καὶ ὀλίγα οὐδέτερα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς δύο σύμφωνα, ἐξ ὧν ἐκπίπτει τὸ δεύτερον ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τοῦ ἐνικοῦ (ιδ. ἀριθμ. 2), οἷον:

θέμα mell-	ὄνομ. mel	(μέλι)	γεν. mell-is
» cord-	» cor	(καρδία)	» cord-is
» lact-	» lac	(γάλα)	» lact-is (ὁ πληθ. ἄχρηστος)
» oss-	» os	(ὀστοῦν)	» oss-is (γεν. πληθ. oss-i-um)

Β'. ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

Τὰ φωνηεντόληκτα τῆς γ' κλίσεως ὀνόματα ἔχουσι χαρακτηριστῆρα *i*, δύο δὲ μόνον ἔχουσι *u* (sus=ῦς καὶ grus=γέρανος).

Τὸ θέμα τῶν φωνηεντόληκτων εὔρηται καθαρὸν ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ.

Ἐκ τῶν ἐχόντων χαρακτηριστῆρα *i* τινὰ τρέπουσι τοῦτον ἐν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς *e*, οἷον: nube-s ἀντὶ nubi-s, mare ἀντὶ mari.

Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα ἢ προσλαμβάνουσιν εἰς τὸ θέμα αὐτῶν ἀμετάβλητον τὰς αὐτὰς καταλήξεις, τὰς ὁποίας καὶ τὰ συμφωνόληκτα, οἷον: su-s, su-is, su-i κτλ. Τὰ ἔχοντα δ' ὁμῶς χαρακτηῖρα ἢ κανονικῶς διαφέρουσι τῶν συμφωνόληκτων κατὰ τὰ τέλη ἐν τῇ ἐνικῇ αἰτιατ. (-im) καὶ ἀραιρ. (-i), ἐν τῇ πληθυντ. γεν. (-ium) καὶ αἰτιατικῇ (-is), τὰ δὲ οὐδέτερα καὶ ἐν τῇ πληθυντ. ὀνομαστικῇ αἰτιατ. καὶ κλητ. (-ia), οἷον: puppis (πύρρινα) puppim, puppi, puppium· mare (θάλασσα) mari, maria, marium. Ἄλλ' ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν ἐτηρήθη· διὸ πολλὰ φωνηεντόληκτα ἐκανονίσθησαν κατὰ τὰ συμφωνόληκτα, λαβόντα τὰ τέλη τούτων¹, οἷον: civis (πολίτης) civem, cive, καὶ ἡ αἰτιατ. τοῦ πληθυντικοῦ σχηματίζεται συνηθέστερον εἰς -es (ὡς ἡ τῶν συμφωνόληκτων) ἢ εἰς -is.

1) Φωνηεντόληκτα ἀρσενικά καὶ θηλυκά.

Singulāris	Ἐνικός.	Plurālis	Πληθυντικός.
Nom. su-s	ὄς	su-ēs	ὄες
Gen. su-is	ὄος	su-um	ὄων
Dat. su-ī	ὄι	su-ibus	ὄσι
Acc. su-em	ὄν	su-ēs	ὄας
Voc. su-s	ὄς	su-ēs	ὄες
Abl. su-e		su-ibus	

Nom. turri-s	πύργος	turrēs	πύργοι
Gen. turris	πύργου	turri-um	πύργων
Dat. turri	πύργῳ	turri-bus	πύργοις
Acc. turri-m	πύργον	turri-s ἢ turrēs	πύργους
Voc. turri-s	πύργε	turrēs	πύργοι
Abl. turri		turri-bus	

1) Τούναντίον πολλὰ συμφωνόληκτα ἐκανονίσθησαν κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα, οἷον: urbs (πόλις) urbium, merx (ἐμπόρευμα) mercium κτλ. (ιδ. σελ. 20 ὑποσημ.)

Singulāris	Ἐνικός.	Plurālis	Πληθυντικός.
Nom. avi-s	πτηνόν	avēs	πτηνά
Gen. avis	πτηνοῦ	avi-um	πτηνῶν
Dat. avī	πτηνῷ	avi-bus	πτηνοῖς
Acc. avem	πτηνόν	avi-s ἢ avēs	πτηνά
Voc. avi-s	πτηνόν	avēs	πτηνά
Abl. avī ἢ ave		avi-bus	

Nom. nube-s	νεφέλη	nubēs	νεφέλαι
Gen. nubis	νεφέλης	nubi-um	νεφελεῶν
Dat. nubī	νεφέλῃ	nubi-bus	νεφελεσις
Acc. nubem	νεφέλην	nubi-s ἢ nubēs	νεφέλας
Voc. nubes	νεφέλη	nubēs	νεφέλαι
Abl. nube		nubi-bus	

Κατὰ τὸ sus κλίνεται καὶ τὸ grus (γρόρνος).

Κατὰ τὸ turris κλίνονται καὶ τάδε: tussis (βήξις), amussis (σπάθμη), puppis (πρύμνα), ravis (βράγχος), secūris (πέλεκυς), sitis (δίψα), febris (πυρετός) καὶ τὰ εἰς -is ἰσοσύλλαβα πόλεις καὶ ποταμῶν ὀνόματα, οἷον: Neapolis (Νεάπολις): Neapolim, Neapoli· Tiberis (Τίβερις): Tiberim, Tiberi κτλ.

Κατὰ τὸ avis κλίνονται καὶ τάδε: civis (πολίτης), navis (ναῦς) καὶ πάντα τὰ λοιπὰ εἰς -is λήγοντα, πλὴν τοῦ iuvenis (νέος) καὶ canis (κύων), ἅτινα ἔχουσι πανταχοῦ τὰ τέλη τῶν συμφωνολήκτων, καὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων, τῶν ἀρχῆθεν ἐπιθέτων ὄντων, οἷον: iuvenem, iuvene, iuvenum· canem, cane, canum· Iuvenalis, Iuvenālem, Iuvenāle κτλ.

Κατὰ τὸ nubes κλίνεται καὶ τὸ caedes (φόνος), aedes (ναὸς) vulpes (ἀλώπηξις) καὶ τὰ ὅμοια· ἀλλὰ τὸ sedes (ἔδρα) ἔχει γεν. πληθυντ. κατὰ τὰ συμφωνολήκτα sed-um.

2) Φωνεντόληκτα οὐδέτερα.

Singulāris	Ἐνικός.	Plurālis	Πληθυντικός.
Nom. mare	θάλασσα	maria	θάλασσαί
Gen. maris	θαλάσσης	marium	θαλάσσεων
Dat. marī	θαλάσσει	maribus	θαλάσσεσις
Acc. mare	θάλασσαν	maria	θαλάσσας
Voc. mare	θάλασσα	maria	θάλασσαί
Abl. marī		maribus	

Ὁμοίως κλίνεται καὶ τὸ rete (δίχτυον) καὶ πάντα τὰ εἰς -e οὐδέτερα οὐσιαστικά.

Singularis Ἑνικός.		Pluralis Πληθυντικός.	
Nom.	animal ζῷον	animalia ζῶα	
Gen.	animālis ζώου	animalium ζώων	
Dat.	animalī ζώῳ	animalibus ζώοις	
Acc.	animal ζῷον	animalia ζῶα	
Voc.	animal ζῷον	animalia ζῶα	
Abl.	animalī	animalibus	

Ὁμοίως κλίνεται καὶ τὸ vectīgal (φόρος) καὶ πάντα τὰ εἰς -al γεν. -ālis οὐδέτερα οὐσιαστικά, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν εἰς -alia ἀπαντῶντα ἑορτῶν ὀνόματα, ἅτινα τὴν γενικὴν σχηματίζουσι καὶ κατὰ τὴν ε' κλίσειν, οἷον: Saturnalia (Κρόνια), γηγ. Saturnalium καὶ Saturnaliōrum κτλ.

Singularis Ἑνικός.		Pluralis Πληθυντικός.	
Nom.	calcar κέντρον	calcaria κέντρα	
Gen.	calcāris κέντρου	calcarium κέντρων	
Dat.	calcarī κέντρῳ	calcaribus κέντροις	
Acc.	calcar κέντρον	calcaria κέντρα	
Voc.	calcar κέντρον	calcaria κέντρα	
Abl.	calcarī	calcaribus	

Ὁμοίως κλίνεται καὶ τὸ exemplar (παράδειγμα) καὶ πάντα τὰ εἰς -ar γεν. -āris οὐδέτερα οὐσιαστικά.

4. Γένος. Τῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως εἶνε:

α') ἀρσενικά μὲν τὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς -ō, -or, -ōs, -er καὶ τὰ περιττοσύλλαβα εἰς -es. Ἄλλ' ἐκ τούτων τινὰ ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε ἢ θηλυκά ἢ οὐδέτερα.

β') θηλυκά δὲ τὰ λήγοντα ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς -ās, -is, -aus, -x, -s προηγουμένου συμφώνου καὶ τὰ ἰσοσύλλαβα εἰς -ēs. Ἄλλὰ τούτων ἐξαιροῦνται τινὰ καὶ εἶνε ἢ ἀρσενικά ἢ οὐδέτερα.

γ') οὐδέτερα δὲ τὰ λήγοντα εἰς -a, -e, -c, -k, -n, -t, -ar, -ur, -us. Ἄλλὰ τούτων τινὰ ἐξαιροῦνται καὶ εἶνε ἢ ἀρσενικά ἢ θηλυκά.

§ 16. Ἑλληνικά ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως.

Τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰλημμένα ὀνόματα τῆς γ' κλίσεως ἐν μὲν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστ. τηροῦσι συνήθως τὸν ἑλληνικὸν τύπον, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πτώσεσι τὸ μὲν θέμα δανεῖζονται ἐπίσης ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, καταλήξεις δ' ἔχουσι συνήθως λατινικὰς, σπανιώτερον δὲ καὶ ἑλληνικὰς.

§ 17. Ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως.

Κατὰ τὴν γ' κλίσειν γίνονται :

α') τὰ τρικατέληκτα ἐπίθετα εἰς -er, -(e)ris, -(e)re ὡς ἐξῆς :

Singularis			Ἑνικός.			
	Masc.	Femin.	Neutr.	*Aes.	Θηλ.	Οὐδ.
Nom.	acer ¹	acris	acre	δριμύς	δριμεῖα	δριμὺ
Gen.		acris		δριμέος	δριμείας	δριμέος
Dat.		acrī		δριμεῖ	δριμεῖα	δριμεῖ
Acc.	acrem		acre	δριμὺν	δριμεῖαν	δριμὺ
Voc.	acer	acris	acre	δριμὺ	δριμεῖα	δριμὺ
Abl.		acrī				

Pluralis			Πληθυντικός.			
Nom.	acrēs		acria	δριμεῖς	δριμεῖαι	δριμέα
Gen.		acrium		δριμέων	δριμεῖων	δριμέων
Dat.		acribus		δριμέσι	δριμεῖαις	δριμέσι
Acc.	acrēs		acria	δριμεῖς	δριμείας	δριμέα
Voc.	acrēs		acria	δριμεῖς	δριμεῖαι	δριμέα
Abl.		acribus				

Κατὰ τὸ acer, acris, acre κλίνονται καὶ πάντα τὰ λοιπὰ εἰς

1) Τὸ θέμα τοῦ acer καὶ τῶν κατ' αὐτὸ κλινομένων ἔχει σύμφωνον πρὸ τοῦ χαρακτῆρος r' (θέμ. acr-, celebr-, salubr-). Ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ μετὰ τὴν ἔκπτωσιν τῆς καταλήξεως -is ἀνεπτύθη τὸ e πλησίον τοῦ r' acer (παράβαλ. agr ager §. 13, 2 καὶ 3).

-er, -ris, -re ἐπιθετα, οἶον: *celeber, celebris, celebre* (ἐπιφανής), *salūber, salūbris, salūbre* (σωτήριος) κτλ. ¹

Μόνον τὸ *celer, celeris, celere* ἔχει πανταχοῦ τὸ ε ἔκ τοῦ θέματος (*celer*): γεν. *celeris*, δοτ. *celeri* κτλ.

β') τὰ δικατάληκτα ἐπιθετα εἰς -is, -e ὡς ἐξῆς:

Singularis		Ἑνικός.			
	Masc. Fem.	Neut.	*Ἀρσ.	Θηλ.	Οἰδ.
Nom.	facilis	facile	ῥάδιος	ῥαδία	ῥάδιον
Gen.	facilis		ῥαδίου	ῥαδίας	ῥαδίου
Dat.	facilī		ῥαδίῳ	ῥαδίᾳ	ῥαδίῳ
Acc.	facilem	facile	ῥάδιον	ῥαδίαν	ῥάδιον
Voc.	facilis	facile	ῥάδι:ε	ῥαδία	ῥάδιον
Abl.	facili				

Pluralis		Πληθυντικός.			
	Masc. Fem.	Neut.	*Ἀρσ.	Θηλ.	Οἰδέτ.
Nom.	facilēs	facilia	ῥάδιοι	ῥαδίαι	ῥάδια
Gen.	facilium			ῥαδίῳν	
Dat.	facilibus		ῥαδίοις	ῥαδίαις	ῥαδίοις
Acc.	facilēs	facilia	ῥαδίους	ῥαδίας	ῥάδια
Voc.	facilēs	facilia	ῥάδιοι:	ῥαδίαι	ῥάδια
Abl.	facilibus				

γ') τὰ μονοκατάληκτα ἐπιθετα ὡς ἐξῆς:

Singularis		Ἑνικός.			
	Masc. Fem.	Neut.	*Ἀρσ.	Θηλ.	Οἰδέτ.
Nom.	felix		εὐδαίμων		εὐδαίμων
Gen.	felicis			εὐδαίμονος	
Dat.	felicī			εὐδαίμονι	
Acc.	felicem	felix	εὐδαίμονα		εὐδαίμον
Voc.	felix			εὐδαίμον	
Abl.	felicī				

1) Καὶ τὸ *acer* καὶ τὰ κατ' αὐτὸ κλινόμενα ἦσαν ἀρχῆθεν δικατάληκτα ἐπιθετα: *acris* (ἄρσ. καὶ θηλ.) *acre* (οὐδ.) *silvestris* (δασώδης), *silvestre* τὸ *salūbris* μάλιστα εἶνε συνηθέστερον τοῦ *salūber*..

Plurālis.		Πληθυντικός.	
<i>Masc. Fem.</i>	<i>Neutr.</i>	<i>Ἄρσ. Θηλ.</i>	<i>Οὐδ.</i>
Nom.	felicēs felicia	εὐδαίμονες	εὐδαίμονα
Gen.	felicium	εὐδαιμόνων	
Dat.	felicibus	εὐδαίμοσι	
Acc.	felicēs felicia	εὐδαίμονας	εὐδαίμονα
Voc.	felicēs felicia	εὐδαίμονες	εὐδαίμονα
Abl.	felicibus		

Κατὰ τὸ felix κλίνονται καὶ πάντα τὰ εἰς -X λήγοντα ἐπίθετα, οἷον: ferox θρασύς, velox ταχύς καὶ τὰ εἰς -ex γεν. -īcis πολλαπλασιαστικά, οἷον: simplex-icis (ἀπλοῦς), duplex-icis (διπλοῦς).

Singularis			Ἐνικός.	
<i>Mas.</i>	<i>Fem.</i>	<i>Neut.</i>	<i>Ἄρσ. Θηλ.</i>	<i>Οὐδ.</i>
Nom.	ingens		ὑπερμεγέθης	ὑπερμεγέθης
Gen.	ingentis		ὑπερμεγέθους	
Dat.	ingenti		ὑπερμεγέθει	
Acc.	ingentem ingens		ὑπερμεγέθη	ὑπερμεγέθης
Voc.	ingens		ὑπερμεγέθης	
Abl.	ingenti			

Plurālis		Πληθυντικός.	
Nom.	ingentēs ingentia	ὑπερμεγέθεις	ὑπερμεγέθη
Gen.	ingentium	ὑπερμεγέθων	
Dat.	ingentibus	ὑπερμεγέθεσι	
Acc.	ingentēs ingentia	ὑπερμεγέθεις	ὑπερμεγέθη
Voc.	ingentēs ingentia	ὑπερμεγέθεις	ὑπερμεγέθη
Abl.	ingentibus		

Κατὰ τὸ ingens κλίνονται καὶ τὰ λοιπὰ εἰς -ens καὶ -ans, πάντα σχεδὸν μετοχικά ἐπίθετα ὄντα, οἷον: recens πρόσφατος, prudens συνετός, amans ἀγαπῶν κτλ.

Singularis

Ἐνικός.

	Masc. Femin. Neutr.	Ἄρσ. Θηλ. Οὐδ.
Nom.	praeceps	προπετής προπετῆς
Gen.	praecipitis	προπετοῦς
Dat.	praecipitī	προπετεῖ
Acc.	praecipitem praeeeps	προπετῆ προπετῆς
Voc.	praeceps	προπετῆς
Abl.	praeceps	

Pluralis

Πληθυντικός.

Nom.	praecipites praecipitia	προπετεῖς προπετῆ
Gen.	praecipitium	προπετῶν
Dat.	praecipitibus	προπετεσί
Acc.	praecipites praecipitia	προπετεῖς προπετῆ
Voc.	praecipites praecipitia	προπετεῖς προπετῆ
Abl.	praecipitibus	

Κατὰ τὸ praeeeps κλίνεται καὶ τὸ anceps (ἀμφικέφαλος), biceps (διδέφαλος) κτλ.

Μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἶνε προσέτι καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπίθετα: vetus (παλαιός), γεν. veteris κτλ. pauper (πέννης), γεν. pauperis κτλ. dives (πλούσιος), γεν. divitis κτλ. vigil (ἄγρυπνος), vigilis κτλ.

ΣΗΜ. Ὀλίγα ἐκ τῶν μονοκατάληκτων ἐπιθέτων ἀπαντῶσιν εἰς τὸ οὐδέτερον γένος.

δ') Κατὰ τὴν γ' κλίσειν κλίνονται προσέτι καὶ τὰ συγκριτικὰ εἰς -ior καὶ -ius, ὧν ὁ σχηματισμὸς καίτοι κατωτέρω.

§ 18. Παρατηρήσεις περὶ τινῶν πτώσεων τῶν ἐπιθέτων
* τῆς γ' κλίσεως.

1. Ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ -e, ἐν τῇ πληθυντικῇ ὀνομαστικῇ, αἰτιατικῇ καὶ κλητικῇ τῶν οὐδετέρων -a καὶ ἐν τῇ γενικῇ πληθυντικῇ -um ἔχουσι :

α') τὰ συγκριτικά, οἶον : altior, altiōre, altiōra, altiōrum.

β') τὰ ἐπόμενα μονοκατάληκτα ἐπίθετα :

dives, -itis πλούσιος, princeps, -ipis πρῶτος, ἐπιφανής, pauper, -eris πένης, vetus, -eris παλαιός, particeps, -ipis κοινωνός, μέτοχος, compos, -otis κύριος, ἐγκρατής, sospes, -itis ἀβλαβής, superstes, -itis ὁ ἐπιζῶν κτλ.

divite, divitum· principe, principum· paupere, pauperum· vetere, vetera, veterum· particepe κτλ.

2. Ἐν τῇ πληθυντικῇ γενικῇ ἔχουσιν -um τὸ inops ἄπορος καὶ τὸ memor μνήμων : inopi, inopum· memori, memorum.

3. Αἱ εἰς -ans καὶ -ens μετοχαὶ ἔχουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ -e, ὅταν ἀπαντῶσιν ὡς οὐσιαστικά ἢ ὡς κυρίως μετοχαί, ἄλλως ἔχουσιν -i, -ia, -ium.

Ἔθεν ἔχομεν a sapiente ὑπὸ τοῦ σοφοῦ, ἀλλά : a sapienti viro ὑπὸ τοῦ σοφοῦ ἀνδρός.

Tarquinio regnante βασιλεύοντος τοῦ Ταρκυνίου· praesente medico παρόντος τοῦ ἱατροῦ, ἀλλά : praesenti periculo ἐν τῷ παρόντι κινδύνῳ.

§ 19. Τετάρτη κλίσις¹.

1. Τὰ ὀνόματα τῆς δ' κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ εἰς -us καὶ -ū καὶ κλίνονται ὡς ἐξῆς :

α') Ἀρσενικόν.

	Singulāris	Ἐνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom.	fruct-us	καρπός	fruct-ūs	καρποί
Gen.	fruct-ūs	καρποῦ	fruct-uum	καρπῶν
Dat.	fruct-uī	καρπῶ	fruct-ibus	καρποῖς
Acc.	fruct-um	καρπὸν	fruct-ūs	καρπούς
Voc.	fruct-us	καρπέ	fruct-ūs	καρποί
Abl.	fruct-ū		fruct-ibus	

1) Τὸ καθαρὸν θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς δ' κλίσεως λήγει εἰς -u, οἶον : fructu-, cornu-.

β') Ουδέτερον.

Nom.	corn-ū	κέρας	corn-ua	κέρατα
Gen.	corn-ūs	κέρατος	corn-uum	κεράτων
Dat.	corn-ū	κέρατι	corn-ibus	κέρασι
Acc.	corn-ū	κέρας	corn-ua	κέρατα
Voc.	corn-ū	κέρας	corn-ua	κέρατα
Abl.	corn-ū		corn-ibus	

Κατὰ τὸ fructus κλίνεται καὶ τὸ casus (πτῶσις), vultus (ὄψις) καὶ πλείστα ἄλλα· κατὰ δὲ τὸ cornu κλίνεται καὶ τὸ genu (γόνυ) καὶ τὸ veru (ὄβελός) καὶ ὀλίγα ἄλλα.

ΣΗΜ. 1. Τὴν πληθυντικὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν σχηματίζουσιν εἰς -ubus τὰδε :

artus, -uum (μέλος τοῦ σώματος), tribus (φυλὴ) καὶ τὰ δυσύλ-
λαβα, τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ τέλους (-us, -u) e, οἶον : lacus (λίμνη),
pecu (κτῆνος)· τὸ δὲ portus λιμῆν σχηματίζει αὐτὴν εἰς -ibus
καὶ -ubus

ΣΗΜ. 2. Τὸ domus οἶκος ἔχει ἐν τῇ ἐνικῇ ἀφαιρετικῇ καὶ τῇ αιτιατικῇ
πληθυντικῇ τὰς πτωτικὰς καταλήξεις τῆς β' κλίσεως :

Singularis	Ἐνικός.	Pluralis	Πληθυντικός.
Nom.	domus οἶκος	domūs οἶκοι	
Gen.	domūs οἴκου	domuum οἴκων	
Dat.	domuī οἴκῳ	domibus οἴκοις	
Acc.	domum οἶκον	domōs οἴκους	
Voc.	domus οἶκε	domūs οἶκοι	
Abl.*	domō	domibus	

2. Γένος. Τὰ εἰς -us λήγοντα εἶνε ἀρσενικά, πλὴν τῶν ἐξῆς θη-
λυκῶν : tribus φυλὴ, acus βελόνη, porticus στοά, domus
οἶκος, manus χεῖρ, idus, -uum αἱ εἶδοι, τὰ δὲ εἰς -u εἶνε οὐδέτερον.

§ 20. Πέμπτη κλίσις¹.

1. Τὰ ὀνόματα τῆς ε' κλίσεως λήγουσιν ἐν τῇ ἐνικῇ ὀνομαστικῇ
εἰς -ēs καὶ κλίνονται ὡς ἐξῆς :

1) Τὸ καθαρὸν θέμα τῶν ὀνομάτων τῆς ε' κλίσεως λήγει πάντοτε εἰς -e, οἶον : die-.

Singulāris Ἑνικός.

Nom.	di-ēs	ἡμέρα	rēs	πράγμα
Gen.	di-ēī	ἡμέρας	rēī	πράγματος
Dat.	di-ēī	ἡμέρῃ	rēī	πράγματι
Acc.	di-em	ἡμέραν	rem	πράγμα
Voc.	di-ēs	ἡμέρα	rēs	πράγμα
Abl.	di-ē		rē	

Pluralis Πληθυντικός.

Nom.	di-ēs	ἡμέραι	rēs	πράγματα
Gen.	di-ērum	ἡμερῶν	rērum	πραγμάτων
Dat.	di-ēbus	ἡμέραις	rēbus	πράγμασι
Acc.	di-ēs	ἡμέρας	rēs	πράγματα
Voc.	di-ēs	ἡμέραι	rēs	πράγματα
Abl.	di-ēbus		rēbus	

ΣΗΜ. 1. Τοῦ τέλους τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς εἰ τὸ e εἶνε μακρὸν μὲν, ἐὰν προηγῆται αὐτοῦ φωνήεν, ὡς: diēī. βραχὺ δέ, ἐὰν προηγῆται σύμφωνον, ὡς: fidēī.

ΣΗΜ. 2. Πλήρη τὸν πληθυντικὸν ἔχουσι μόνον τὸ dies ἡμέρα καὶ τὸ res πρᾶγμα· τὸ δὲ acies αἰχμή, παράταξις, spes ἐλπίς, species εἶδος, effigies εἰκὼν καὶ facies ὄψις ἔχουσι μόνον τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν εὐχρηστον.

2. Γένος. Τὰ ὀνόματα τῆς ε' κλίσεως εἶνε θηλυκά πλὴν τοῦ dies ἡμέρα καὶ τοῦ meridiēs μεσημβρία, ἅτινα εἶνε ἀρσενικά. Ἄλλὰ τὸ dies ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ εἶνε θηλυκόν, ὅταν σημαίνῃ χρόνον ὀρισμένον, προθεσμίαν, ὡς: certa dies ῥητὴ ἡμέρα.

§ 21. Σύγκρισις τῶν ἐπιθέτων.

1. Τὰ ἐπίθετα καὶ ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ ἔχουσι τρεῖς βαθμοὺς συγκρίσεως: θετικὸν (gradum positivum): homo altus ἄνθρωπος ὑψηλός· συγκριτικὸν (gradum comparativum): homo altior ἄνθρωπος ὑψηλότερος, καὶ ὑπερθετικὸν (gradum superlativum): homo altissimus ἄνθρωπος ὑψηλότατος.

2. Ὁ συγκριτικὸς βαθμὸς σχηματίζεται προσαρτωμένης τῆς κα-

παλλήξεως -ior (ἄρσεν. καὶ θηλ.) καὶ -ius (οὐδέτ.) εἰς τὸν θετικὸν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ τέλους τῆς ἐν. γενικῆς, οἶον :

Θετικὸς	Γενικὴ	Συγκριτ.	
altus	alt-i	alt-ior	alt-ius
liber	liber-i	liber-ior	liber-ius
celer	celer-is	celer-ior	celer-ius
pulcher	pulchr-i	pulchr-ior	pulchr-ius
acer	acr-is	acr-ior	acr-ius

κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς :

Singulāris

Ἑνικός.

Masc.Fem.	Neutr.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
N. altior	altius	ὑψηλότερος	ὑψηλοτέρα	ὑψηλότερον
G. altioris		ὑψηλοτέρου	ὑψηλοτέρας	ὑψηλοτέρου
D. altiori		ὑψηλοτέρῳ	ὑψηλοτέρῃ	ὑψηλοτέρῳ
A. altioren	altius	ὑψηλότερον	ὑψηλοτέραν	ὑψηλότερον
V. altior	altius	ὑψηλότερε	ὑψηλοτέρα	ὑψηλότερον
A. altiore				

Pluralis

Πληθυντικός.

N. altiōres	altiōra	ὑψηλότεροι	ὑψηλότεραι	ὑψηλότερα
G. altiorum			ὑψηλοτέρων	
D. altioribus		ὑψηλοτέροις	ὑψηλοτέραις	ὑψηλοτέροις
A. altiores	altiora	ὑψηλοτέρους	ὑψηλοτέρας	ὑψηλότερα
V. altiores	altiora	ὑψηλότεροι	ὑψηλότεραι	ὑψηλότερα
A. altioribus				

3. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς σχηματίζεται προσκρωτωμένης τῆς καταπλήξεως -issimus, -issima, -issimum εἰς τὸν θετικὸν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ τέλους τῆς ἐν. γενικῆς (ιδ. ἀρθ. 2), οἶον :

Θετικὸς	Γενικὴ	Ἑπερθετικὸς.			
altus	alt-i	alt-issimus	-issima	-issimum	ὑψηλότατος κτλ.
sapiens	sapient-is	sapient-issimus	-issima	-issimum	σοφώτατος κτλ.
velox	veloc-is	veloc-issimus	-issima	-issimum	τάχιςτος κτλ.
levis	lev-is	lev-issimus	-issima	-issimum	ελαφρότατος κτλ.

καὶ κλίνεται ὡς τὰ τρικατάληκτα θετικὰ ἐπίθετα εἰς -us, -a, -um (ιδ. § 14).

4. Τὰ εἰς -er ἐπίθετα σχηματίζουσι τὸν ὑπερθετικὸν βαθμὸν, προσαρτωμένης τῆς καταλήξεως -rimus, -rima, -rimum εἰς τὴν ἐνικήν ὀνομαστικὴν τοῦ θετικοῦ ἀμετάβλητον, εἰς -errimus, -errima, -errimum, οἷον: pauper πέννης, pauper-rimus, -rima, -rimum πενέστατος κτλ. celer ταχύς, celer-rimus, -rima, -rimum τάχιστος κτλ. καὶ κλίνονται ὡς τὰ τρικατάληκτα θετικὰ εἰς -us, -a, -um (ιδ. § 14).

ΣΗΜ. 1. Ἐκ τῆς γεν. veter-is τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου vetus παλαιός, σχηματίζεται veter-rimus, -a, -um παλαιότατος κτλ.

ΣΗΜ. 2. Τὰ ἐπίθετα, ἅτινα λήγουσιν εἰς -us, πρὸ τοῦ ὁποῦ ὑπάρχει φωνῆεν, σχηματίζουσι συγκριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν βαθμὸν περιφραστικῶς διὰ τῶν ἐπιρρημάτων magis (μᾶλλον) καὶ maxime (μάλιστα) μετὰ τοῦ θετικοῦ βαθμοῦ, οἷον: dubius ἀμφίβολος, magis dubius μᾶλλον ἀμφίβολος=ἀμφιβολώτερος, maxime dubius μάλιστα ἀμφίβολος=ἀμφιβολώτατος.

§ 22. Τὰ ἀριθμητικά.

Τὰ ἀριθμητικά (numerālia) εἶνε:

α') ἀριθμητικά ἐπίθετα (adiectīva numeralia), ἅτινα εἶνε

1) ἀπόλυτα (numerālia cardinalia), ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα quot? πόσοι;

2) τακτικά (num. ordinalia), ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα quotus? πόστο;

3) διανεμητικά (num. distributīva), ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα quotēni? κατὰ πόσους ἢ πόσοι καθ' ἕκαστον;

β') ἀριθμητικά ἐπιρρήματα (adverbia numeralia), ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα quotiens? ποσάκις;

1. Ἀπόλυτα

2. Τακτικά

1. I unus, a, um, εἷς, μία, ἓν	prīmus, a, um πρῶτος
2. II duo, duæ, duo δύο	secundus ἢ alter δεύτερος
3. III trēs, tria τρεῖς, τρία	tertius τρίτος κτλ.
4. IV quattuor τέσσαρες	quartus
5. V quinque	quintus
6. VI sex	sextus
7. VII septem	septimus
8. VIII octo	octāvus
9. IX novem	nōnus
10. X decem	decimus
<hr/>	
11. XI undecim	undecimus
12. XII duodecim	duodecim
13. XIII tredecim	tertius decimus
14. XIV quattuordecim	quartus decimus
15. XV quindecim	quintus decimus
16. XVI sēdecim	sextus decimus
17. XVII septendecim	septimus decimus
18. XVIII duodēvīgintī	duodēvicēsimum
19. XIX undēvīgintī	undēvicēsimum
20. XX vīgintī	vicēsimum (vigesimal)
<hr/>	
21. XXI unus et vīgintī ἢ vīgintī unus	unus (primus) et vicēsimum ἢ vicēsimus primus
22. XXII duo et vīgintī ἢ vīgintī duo	alter (secundus) et vicēsimus ἢ vicesimus alter
23. XXIII tres et vīgintī ἢ vīgintī tres κτλ.	tertius et vicesimus ἢ vicesimus tertius κτλ.
24. XXVIII duodētrīgintā	duodetricesimus (vicesimus octāvus)
25. XXIX undetrīgintā	undetricesimus
26. XXX trīgintā	tricesimus (trigesimus)

3. Διανεμτικά.

4. Ἐπιρρήματα.

singuli, æ, a ἄνὰ (καθ') ἕνα	semel ἄπαξ
binī, æ, a ἄνὰ δύο	bis δις
ternī (trini)	ter
quaterni	quater
quīnī	quinq̄uēs
sēni	sexies
septēni	septies
octōni	octies
novēni	novies
dēni	decies
<hr/>	
undēni	undecies
duodeni	duodecies
terni deni	ter decies
quaterni deni	quater decies
quīni deni	quindecies
sēni deni	sedecies ἢ sexies decies
septeni deni	septies decies
octōni deni ἢ duodevicēni	octies decies ἢ duodevicies
noveni deni ἢ undevicēni	novies decies ἢ undevicies
vicēni	vicies
<hr/>	
viceni singuli	semel et vicies ἢ vicies semel (vicies et semel)
viceni bini	bis et vicies (vicies bis, οὐχὶ bis vicies, ὅπερ μόνον 40 δηλοῖ)
terni et viceni ἢ viceni terni	ter et vicies ἢ vicies ter κτλ.
duodetriceni	duodetricies
undetriceni	undetricies
triceni	tricies

1. Ἀπόλυτα.

2. Τακτικά.

40. XXXX ἢ XL quadrā-	quadragesimus
gintā	
50. L quinquaginta	quinquagesimus
60. LX sexaginta	sexagesimus
70. LXX septuaginta	septuagesimus
80. LXXX octōginta	octogesimus
90. LXXXX ἢ XC nōna-	nonagesimus
ginta	
98. LXXXXVIII ἢ XCVIII	octavus et nonagesimus ἢ
nōnaginta octō ἢ octō	nonagesimus octavus
et nōnaginta	
99. IC undecentum ἢ no-	undecentesimus
naginta novem ἢ no-	
vem et nonaginta	
100. C centum	centesimus
<hr/>	
101. CI centum et ūnus ἢ	centesimus primus ἢ cen-
centum ūnus πτλ.	tesimus et primus πτλ.
200. CC ducenti, ae, a	ducentesimus
300. CCC trecenti	trecentesimus
400. CCCC quadringenti	quadringentesimus
500. D ἢ IϞ quingenti	quingentesimus
600. DC ἢ IϞC sescenti	sescentesimus
700. DCC ἢ IϞCC septin-	septingentesimus
genti	
800. DCCC octingenti	octingentesimus
900. DCCCC nōngenti	nōngentesimus
1000. M ἢ CIϞ mille	millesimus
<hr/>	
2000. MM ἢ IIM duo mīlia	bis millesimus
5000. IϞϞ quinque mīlia	quinq̄ies millesimus
10000. CCIϞϞ decem mīlia	deciēs millesimus

3. Διανεμητικά.

4. Ἐπιφράματα.

quadragēni	quadragiēs
quinguageni	quinguagies
sexageni	sexagies
septuageni	septuagies
octōgeni	octōgies
nōnageni	nonagies
duodecenteni	duodecenties
undecenteni	undecenties
centeni	centies
centeni singuli	centies semel
ducēni	ducenties
treceni	trecenties
quadringēni	quadringenties
quingeni	quingenties
sesceni	sescenties
septingeni	septingenties
octingeni	octingenties
nōngeni	nōngenties
singula milia	milies
bina milia	bis milies
quina milia	quingies milies
dena milia	decies milies

1. Ἀπόλυτα.

2. Τακτικά.

21000. CCI ^o CCI ^o CCI ^o	semel et vicies millēsimus
unum et viginti milia	
50000. I ^o CCI ^o CCI ^o	quinguāgies millesimus
ta milia	
100000. CCCI ^o CCI ^o	centies millesimus
milia	
500000. I ^o CCI ^o CCI ^o CCI ^o	quingenties millesimus
milia	
1000000. X ^o CCCI ^o CCI ^o CCI ^o	decies centies millesimus
decies centēna milia (decies centum milia)	

ΣΗΜ. Πλὴν τῶν εἰρημένων ἀριθμητικῶν ὑπάρχουσι :

α') numeralia multiplicatīva (πολλαπλασιαστικὰ) καὶ εἶνε ἐπίθετα μονοκατάληκτα, λήγοντα εἰς -ex, γεν. -icis κτλ. οἶον: simplex ἄπλοῦς, duplex διπλοῦς, triplex τριπλοῦς κτλ.

β') numeralia proportionatīa (ἀναλογικὰ) καὶ εἶνε ἐπίθετα τρικατάληκτα εἰς -us, -a, -um, οἶον: simplus ἄπλοῦς, duplus διπλοῦς, triplus τριπλοῦς κτλ.

§ 23. Παρατηρήσεις περὶ τῶν ἀριθμητικῶν.

Α'. Τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ εἶνε ἄκλιτα· κλίνονται δὲ μόνον τὸ ūnus, duo, trēs εἰς, δύο, τρεῖς, ἐκ τῶν ἑκατοντάδων τὸ ducenti καὶ ἐξῆς ὡς κρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς -us, -a, -um, ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ (ducenti, ducentæ, ducenta διακόσιοι, διακόσιαι, διακόσια) καὶ τὸ milia χιλιάς (πληθυντικός τοῦ mille).

	Singularis			Ἐνικός.		
	Masc.	Fem.	Neutr.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Nom.	ūnus	una	unum	εἷς	μία	ἓν
Gen.		unīus		ἑνός	μιάς	ἑνός
Dat.		unī		ἐνὶ	μιά	ἐνὶ
Acc.	unum	unam	unum	ἓνα	μίαν	ἓν
Abl.	unō	unā	unō			

3. Διανεμντικά.

4. Ἐπιθροήματα.

vicēna singula milia

semel et vicies milies

quinguāgēna milia

quinguagies milies

centēna milia

centies milies

quingēna milia

quingentiēs milies

decies centēna milia

decies centies milies

ΣΗΜ. 1. Τὸ unus σχηματίζει: πληθυντικὸν 1) ὅταν συνάπτηται μετὰ οὐσιαστικῶν, ἅτινα ἀπαντῶσιν ἐν μόνῳ τῷ πληθυντικῷ, οἷον: una litterae μία ἐπιστολή· 2) ὅταν σημαίνει μόνος, οἷον: uni Græci μόνοι οἱ Ἕλληνες· 3) ὅταν σημαίνει ὁ αὐτός, ὁ ἴδιος, οἷον: Lacedæmonii septingentos annos unis moribus et legibus numquam mutatis vivunt οἱ Λακεδαιμόνιοι (ἐπὶ ἑπτακόσια ἔτη μὲ τὰ αὐτὰ ἤθη καὶ νόμους, οὐδέποτε μεταβληθέντας, ζῶσι· 4) ὅταν σημαίνει οἱ μὲν· ἐν τῇ ἀντιθέσει: uni—alteri οἱ μὲν—οἱ δέ.

Pluralis

Πληθυντικός.

	Masc.	Femin.	Neutr.	Ἄρσ.Θηλ.Οὐδ.
Nom.	duo	duæ	duo	δύο
Gen.	duōrum	duārum	duōrum	δυσῶν
Dat.	duōbus	duābus	duōbus	δυσῶν
Acc.	duōs ἢ duo	duās	duo	δύο
Abl.	duōbus	duābus	duōbus	

Nom.	trēs	tria	τρεις	τρια
Gen.	trium		τριῶν	
Dat.	tribus		τρισι	
Acc.	trēs	tria	τρεις	τρια
Abl.	tribus			

1). Κατὰ τὸ duo κλίνεται καὶ τὸ ambo ἄμφω.

2). Τὸ mille ἐν τῷ ἐνικῷ εἶνε ἐπίθετον ἄκλιτον (χιλίοι, χιλιαί, χιλια), οἶον: mille milites χιλίοι στρατιῶται· γενική: mille militum χιλίων στρατιωτῶν κτλ.· τὸ δὲ milia (χιλιᾶς) εἶνε οὐσιαστικὸν καὶ ἀπαντᾷ ἐν μόνῳ τῷ πληθυντικῷ, κλινόμενον ὡς τὸ οὐδέτερον τρία, μετὰ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν, οἶον. duo milia δύο χιλιάδες, tria milia militum 3000 στρατιωτῶν· unum et viginti milia hominum 21000 ἀνθρώπων· cum tribus milibus militum μετὰ τριῶν χιλιάδων στρατιωτῶν· tria milia trecenti militum 3300 στρατιῶται.

3) Ἐν τοῖς συνθέτοις ἀριθμοῖς ἄξια σημειώσεως εἶνε τάδε: Οἱ ἀριθμοὶ 18, 19, 28, 29 καὶ λοιποὶ σύνθετοι ἀριθμοί, ὧν αἱ μονάδες εἶνε 8 ἢ 9, σχηματίζονται συνήθως δι' ἀραιρέσεως ἀπὸ τῆς ἀμέσως ἐπομένης δεκάδος, οἶον: duodeviginti (δυσὶν δέοντα εἴκοσι) 18· undeviginti (ἐνὸς δέοντα εἴκοσι) 19, κτλ.

4). Ἐν τοῖς συνθέτοις ἀριθμοῖς ἀπὸ τοῦ 20—100 προηγείται ὁ μικρότερος ἀριθμὸς μετὰ τοῦ et ἢ ἔπεται ἄνευ τοῦ et, οἶον: septem et viginti ἢ viginti septem. Ἀπὸ δὲ τοῦ 100 καὶ ἐξῆς προηγείται συνήθως ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς μετὰ τοῦ et ἢ ἄνευ αὐτοῦ, οἶον: centum et quinquaginta ἢ centum quinquaginta.

ΣΗΜ. 2. Ἐν τοῖς ἐκ τριῶν ἢ πλείονων συνθέτοις ἀριθμοῖς προηγείται ὁ πάντοτε μεγαλύτερος, παραλειπομένου τοῦ et, οἶον: duo milia quadringenti septuaginta 2470 κτλ.

Β'. Τὰ διανεμητικὰ ἀπαντῶσι συνήθως ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, κλινόμενα ὡς τὰ εἰς -us, -a, -um τριακτάληκτα ἐπίθετα, ἀλλὰ τὴν γεν. σχηματίζουσιν εἰς -um (ἀντὶ -ōrum ἢ -ārum) ἰδίᾳ ὅταν συνάπτωνται μετὰ λέξεων, σημαίνουσῶν μέτρα, σταθμὰ καὶ νομίσματα, (οἶον binum, senum κτλ.), πλὴν τοῦ singuli, ὅπερ ἔχει κανονικῶς πάντοτε singulōrum, singulārum.

Τὰ διανεμητικὰ εἶνε ἐν χρήσει καὶ ἀντὶ τῶν ἀπολύτων, ὅταν συνάπτωνται μετ' οὐσιαστικοῦ, ἀπαντῶντος ἐν μόνῳ τῷ πληθυντ. ἀριθμῷ, οἶον: binæ litteræ δύο ἐπιστολαί.

ΣΗΜ. 1. Ἀντί τοῦ singuli, -ae, -a ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίθεται τὸ uni, unae, una, οἶον: unae nuptiae εἰς γάμος· una litterae μία ἐπιστολή.

ΣΗΜ. 2. Ἐκ τῶν διπλῶν τύπων terni καὶ trini μετεχειρίζοντο οἱ Λατῖνοι τὸν μὲν terni ὡς κυρίως διανεμητικόν, οἶον: ternas litteras ἀνά τρία γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, τὸν δὲ trini ἀντί τοῦ ἀπολύτου tres, οἶον: trinas litteras τρεῖς ἐπιστολάς.

§ 24. Ἀντωνυμίας.

A'. Προσωπικὰ (pronomina personālia)

		Singularis Ἐνικός.				
Nom.	ego	ἐγὼ	tu	σύ	—	
Gen.	meī	ἐμοῦ	tuī	σοῦ	suī	ἐαυτοῦ
Dat.	mihi	ἐμοί	tibi	σοί	sibi	ἐαυτοῦ
Acc.	mē	ἐμέ	tē	σέ	sē	ἐαυτὸν
Voc.			tu			
Abl.	mē		tē		sē	

Pluralis Πληθυντικός.

Nom.	nōs	ἡμεῖς	vōs	ὑμεῖς	—	
Gen.	nōstrī	ἡμῶν	vestrī	ὑμῶν	suī	ἐαυτῶν
	nostrum	ἐξ ἡμῶν	vestrum	ἐξ ὑμῶν		
Dat.	nōbīs	ἡμῖν	vōbīs	ὑμῖν	sibi	ἐαυτοῖς
Acc.	nōs	ἡμᾶς	vōs	ὑμᾶς	sē	ἐαυτοὺς
Abl.	nōbīs		vōbīs		s	

ΣΗΜ. 1. Αἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀντωνυμιῶν παραγόμεναι κτηνικαὶ ἀντωνυμίας (Pronomina possessīva) εἶνε: meus, mea, meum ἐμός, ἐμή, ἐμόν καὶ noster, nostra, nostrum ἡμέτερος, ἡμέτερα, ἡμέτερον tuus, tua, tuum σός, σή, σόν καὶ vester, vestra, vestrum ὑμέτερος, ὑμέτερα, ὑμέτερον suus, sua, suum ὁ, (ή, τὸ) ἐαυτοῦ, ἐαυτῆς, ἐαυτοῦ, ἢ ὁ (ή, τὸ) ἐαυτῶν κτλ., αἵτινες κλίνονται ὡς τὰ εἰς -us, -a, -um τρικατάληκτα ἐπίθετα, ἤτοι τὸ μὲν ἄρσεν. καὶ οὐδέτ. κατὰ τὴν β' κλίσιν, τὸ δὲ θηλ. κατὰ τὴν α'.

ΣΗΜ. 2. Αἱ ἀντωνυμίας sui, sibi, se καὶ suus, sua, suum ἀναφέρονται πάντοτε εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως καὶ λέγονται αὐτοπαθεῖς (reflexīva), οἶον: puer laudābat se ὁ παῖς ἐπήγει ἐαυτόν. Ἄλλως ἢ προσωπικῆ ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου ἀναπληροῦται διὰ τῆς is (ea, id), iste κτλ. ille κτλ.

B'. Δεικτικὰ (pronomina demonstratīva).

1. hīc, hęc, hōc ὅδε, ἧδε, τόδε.

	Singularis			Ἐνικός.		
	Masc.	Fem.	Neutr.	*Aρσ.	Θηλ.	Οἰδ.
Nom.	hīc	hęc	hōc	ὅδε	ἧδε	τόδε
Gen.		hūius		τοῦδε	τῆσδε	τοῦδε
Dat.		huic		τῷδε	τῆδε	τῷδε
Acc.	hunc	hanc	hōc	τόνδε	τήνδε	τόδε
Abl.	hōc	hęc	hōc			

	Pluralis			Πληθυντικός.		
Nom.	hī	hęc	hęc	οἶδε	αἶδε	τάδε
Gen.	hōrum	harum	hōrum		τῶνδε	
Dat.		hīs		τοῖσδε	ταῖσδε	τοῖσδε
Acc.	hōs	hās	hęc	τούσδε	τάσδε	τάδε
Abl.		hīs				

2. iste, ista, istud οὗτος, αὐτή, τοῦτο.

	Singularis			Ἐνικός.		
Nom.	iste	ista	istud	οὗτος	αὐτή	τοῦτο
Gen.		istiūs		τούτου	ταύτης	τούτου
Dat.		istī		τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Acc.	istum	istam	istud	τούτον	ταύτην	τούτο
Abl.	istō	istā	istō			

	Pluralis			Πληθυντικός.		
Nom.	istī	istę	ista	οὗτοι	αὐταί	ταῦτα
Gen.	istōrum	istarum	istōrum		τούτων	
Dat.		istīs		τούτοις	ταύταις	τούτοις
Acc.	istōs	istās	ista	τούτους	ταύτας	ταῦτα
Abl.		istīs				

3. ille, illa, illud ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

Singularis			Ἐνικός.			
Nom.	ille	illa	illud	ἐκεῖνος	ἐκεῖνη	ἐκεῖνο
Gen.		illius		ἐκεῖνου	ἐκεῖνης	ἐκεῖνου
Dat.		illi		ἐκεῖνῳ	ἐκεῖνῃ	ἐκεῖνῳ
Acc.	illum	illam	illud	ἐκεῖνον	ἐκεῖνην	ἐκεῖνο
Abl.	illo	illa	illo			

Pluralis			Πληθυντικός.			
Nom.	illi	illæ	illa	ἐκεῖνοι	ἐκεῖναι	ἐκεῖνα
Gen.	illorum	illarum	illorum		ἐκεῖνων	
Dat.		illis		ἐκεῖνοις	ἐκεῖναις	ἐκεῖνοις
Acc.	illos	illas	illa	ἐκεῖνους	ἐκεῖνας	ἐκεῖνα
Abl.		illis				

Γ'. Ὀριστικά (pronomina determinativa).

1. is, ea, id οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

Singularis			Ἐνικός.			
Nom.	is	ea	id	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
Gen.		eius		τούτου	ταύτης	τούτου
Dat.		eī		τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Acc.	eum	eam	id	τούτον	ταύτην	τοῦτο
Abl.	eō	eā	eō			

Pluralis			Πληθυντικός.			
Nom.	eī (iī)	eæ	ea	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Gen.	eōrum	eārum	eōrum		τούτων	
Dat.		eīs (iīs)		τούτοις	ταύταις	τούτοις
Acc.	eōs	eās	ea	τούτους	ταύτας	ταῦτα
Abl.		eīs (iīs)				

2. Idem, eadem, idem ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό.

Singularis			Ἐνικός.			
N.	idem	eadem	idem	ὁ αὐτός	ἡ αὐτή	τὸ αὐτό
G.		eiusdem		τοῦ αὐτοῦ	τῆς αὐτῆς	τοῦ αὐτοῦ
D.		eidem		τῷ αὐτῷ	τῇ αὐτῇ	τῷ αὐτῷ
Ac.	eundem	eandem	idem	τὸν αὐτὸν	τὴν αὐτὴν	τὸ αὐτό
Ab.	eōdem	eādem	eōdem			

Pluralis			Πληθυντικός.			
N.	eīdem (iīdem) eādem	eadem	idē	οἱ αὐτοὶ	αἱ αὐταὶ	τὰ αὐτὰ
G.	eorundem	earundem	eorundem		τῶν αὐτῶν	
D.		eīdem (iīdem) idem		τοῖς αὐτοῖς	ταῖς αὐταῖς	τοῖς αὐτοῖς
Ac.	eosdem	easdem	eadem	τούς αὐτούς	τάς αὐτάς	τὰ αὐτὰ
Ab.		eīdem (iīdem) idem				

3. ipse, ipsa, ipsum αὐτός, αὐτή, αὐτό.

Singularis				Ἐνικός.		
	Masc.	Fem.	Neut.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Nom.	ipse	ipsa	ipsum	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Gen.		ipsius		αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Dat.		ipsī		αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Acc.	ipsum	ipsam	ipsum	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό
Abl.	ipsō	ipsā	ipsō			
Pluralis				Πληθυντικός.		
Nom.	ipsī	ipsæ	ipsa	αὐτοὶ	αὐταὶ	αὐτὰ
Gen.	ipsōrum	ipsarum	ipsōrum		αὐτῶν	
Dat.		ipsīs		αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Acc.	ipsōs	ipsās	ipsa	αὐτούς	αὐτάς	αὐτὰ
Abl.		ipsīs				

4. alter, altera, alterum ὁ ἕτερος κτλ.

Singularis.			
Nom.	alter	altera	alterum
Gen.		alterius	
Dat.		alterī	
Acc.	alterum	alteram	alterum
Abl.	alterō	alterā	alterō
Pluralis.			
Nom.	alterī	alteræ	altera
Gen.	alterōrum	alterārum	alterōrum
Dat.		alterīs	
Acc.	alterōs	alterās	altera
Abl.		alterīs	

5. talis (ἄρσ. καὶ θηλ.), tale (οὐδ.) τοιοῦτος κτλ.

6. tantus, tanta, tantum τηλικοῦτος κτλ.

7. tot (ἄκλιτον) τοσοῦτοι κτλ.

8. totidem (ἄκλιτον) ἕτεροι, τοσοῦτοι κτλ.

Δ'. Ἀναφορικὰ (pronomina relatīva).

1. qui, quæ, quod ὅς, ἥ, ὅ.

Singularis				Ἐνικός.		
	Masc.	Fem.	Neutr.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Nom.	quī	quæ	quod	ὅς	ἥ	ὅ
Gen.		cūius		οῦ	ῆς	οῦ
Dat.		cūi		ῷ	ῆ	ῷ
Acc.	quem	quam	quod	ὄν	ῆν	ὅ
Abl.	quō	quā	quō			

	Plurālis.			Πληθυντικός.		
	Masc.	Femin.	Neutr.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
Nom.	quī	quæ	quæ	οἱ	αἱ	ἃ
Gen.	quōrum	quārum	quōrum		ῶν	
Dat.		quibus		οἷς	αἷς	οἷς
Acc.	quōs	quas	quæ	οὓς	ἃς	ἃ
Abl.		quibus				

2. qualis (ἄρσ. καὶ θηλ.), quale (οὐδ.) οἷος κτλ.

3. quantus, a, um ἡλικίος κτλ.

4. uter, utra, utrum ὁπότερος κτλ. Κλίνεται ὡς ἐπίθετον τρικατάληκτον, σχηματίζουσα τὴν ἐνικήν γεν. εἰς IUS καὶ τὴν δοτ. εἰς I ἐν πᾶσι τοῖς γένεσι.

5. quot (ἄκλιτον) ὅσοι.

ΣΗΜ. Προσαρτωμένοι εἰς τὰς ἀνωτέρω ὀριστικὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας (pronomina relatiua definita) τοῦ cunq̄ue σχηματίζονται αἱ ἐξῆς ἀόριστοι ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι (pronomina relatiua indefinita), αἵτινες κλίνονται ὡς αἱ ὀριστικαί, ἀκλίτου μένοντος τοῦ cunq̄ue.

6. quicumque, quæcunq̄ue, quodcunq̄ue ὅστισδήποτε κτλ., γεν. cuiuscunq̄ue κτλ.

7. qualiscunq̄ue, qualecunq̄ue οἷσδήποτε κτλ.

8. quantuscunq̄ue, quantacunq̄ue, quantumcunq̄ue ὅσονδήποτε μέγας κτλ.

9. utercunq̄ue, utracunq̄ue, utrumcunq̄ue ὁπότεροσδήποτε κτλ.

10. quotcunq̄ue (ἄκλιτον) ὅσοιδήποτε κτλ.

11. quotquot (ἄκλιτον) ὅσοιδήποτε (ὅσοι ὅσοι) κτλ.

Ἄναφορικὴ προσέτι εἶνε καὶ ἡ :

quisquis (οὐσιαστ.), quidquid πᾶς, ὅστις κτλ. Πλὴν τῆς ὀνομαστικῆς εἶνε εὐχρηστος καὶ ἡ ἐνική ἀφαιρετικὴ quodquod.

Ε'. Ἐρωτηματικὰ (pronomina interrogatiua).

1. quis (ἄρσ. καὶ θηλ.), quid? (οὐδέτ.) τίς; τί; Οὐσιαστικὴ συνήθως.

	Singularis			Ἐνικός.		
	Mascul.	Fem.	Neutr.	Ἄρσεν.	Θηλ.	Οὐδέτ.
Nom.	quis		quid	τίς		τί
Gen.		cūius			τίνος	
Dat.		cūi			τίνι	
Acc.	quem		quid	τίναν		τί
Abl.		quō				

2. qui, quæ, quod? ποῖος; κτλ. ἐπιθετικὴ συνήθως.

Ὁ πληθυντικὸς τῆς οὐσιαστικῆς καὶ ἀμφοτέροι οἱ ἀριθμοὶ τῆς ἐπιθετικῆς κλίνονται ὡς ἡ ἀναφορικὴ.

3. uter, utra, utrum? πότερος; κτλ.

4. quantus, quanta, quantum? πηλίκος; κτλ.

5. qualis, quale? ποῖος; κτλ.

κλινόμεναι ἐκάστη ὡς ἡ ἀντίστοιχος ἀναφορικὴ.

6. quot? (ἄκλιτον) πόσοι; κτλ.

7. quisnam, quidnam? τίς δὴ; κτλ. κλίνεται μόνον τὸ quis, quid, τὸ δὲ nam μένει ἄκλιτον.

8. quinam, quænam, quodnam? ποῖος δὴ; κλίνεται μόνον τὸ qui, quæ, quod, τὸ δὲ nam μένει ἄκλιτον.

5'. Ἀόριστοι (pronomina indefinita).

1. aliquis, aliqua ἢ aliqua, aliquid τίς, τί, οὐσιαστικὴ.
Γενική: alicuius.

Δοτικὴ: alicui κτλ. διὰ πάντα τὰ γένη.

2. aliqui, aliqua, aliquod τίς τί, ἐπιθετικὴ.

Ἡ γενικὴ κτλ. ὡς ἡ τῆς οὐσιαστικῆς, τοῦ δὲ οὐδετέρου ἡ πληθυντ. ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατ. ἀμφοτέρων εἶνε aliqua.

3. quis, quæ ἢ qua, quid οὐσιαστικὴ καὶ qui, quæ, quod ἐπιθετικὴ, τίς, τί. Γεν. cuius κτλ. Τοῦ οὐδετέρου ἡ πληθυντ. ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ ἀμφοτέρων εἶνε συνηθέστερον qua ἢ quæ.

ΣΗΜ. Τῶν ἐξῆς συνθέτων ἀνωνομιῶν κλίνονται μόνον τὸ α' μέρος quis-, quæ-, quid-, ἢ qui-, quæ-, quod-, μένει δ' ἄκλιτον τὸ -quam, que, -pam, -dam, -libet, -vis.

α') quisquam, quidquam ἢ quicquam τίς, τί, οὐσιαστικὴ.
Γεν. cuiusque κτλ. Πληθυντικὸν δὲν ἔχει.

β') quisque, quæque, quidque κτλ. οὐσιαστικὴ, καὶ quisque, quæque, quodque ἐπιθετικὴ, ἕκαστος κτλ. Γενικὴ ἀμφοτέρων cuiusque κτλ.

γ') quispiam, quæpiam, quidpiam οὐσιαστικὴ, καὶ quispiam, quæpiam, quodpiam ἐπιθετικὴ, τίς, τί. Γενικὴ ἀμφοτέρων cuiuspiam κτλ.

δ') quidam, quædam, quiddam οὐσιαστικὴ, καὶ quidam, quædam, quoddam ἐπιθετικὴ τίς, τί. Γεν. cuiusdam κτλ. Ἄλλ' ἢ αἰτ. εἶνε quandam, quandam καὶ ἡ γενικὴ πληθυντ. quorundam, quarundam.

ε') quilibet, quælibet, quidlibet οὐσιαστικὴ, καὶ quilibet, quælibet, quodlibet ἐπιθετικὴ, ὅστις ὅποτε.

ς') quivis, quævis, quidvis οὐσιαστικὴ, καὶ quivis, quævis, quodvis ἐπιθετικὴ, ὅστις βούλει, ὅστις ὅποτε.

ζ') unusquisque, unaquæque, unumquidque οὐσιαστική
καὶ unusquisque, unaquæque, unumquodque ἐπιθετική.
ἕκαστος κτλ.

Γενική: uniuscuiusque } καὶ διὰ τὰ τρία γένη.
Δοτική: unicuique }

Ἄριστοι ἀντωνομίας εἶνε καὶ αἱ ἐξῆς:

1. aliquot (ἄκλιτον πληθυντ.) τινές, τινά.

2. uterque, utræque, utrumque ἑκάτερος κτλ.

3. ullus, ulla, ullum τίς, τί, ἐπιθετική. Κλίνεται ὡς ἐπίθετον
τρικατάληκτον, σχηματίζουσα τὴν ἐν. γεν. εἰς -IUS καὶ τὴν δοτ. εἰς
-I ἐν πᾶσι τοῖς γένεσι.

4. nullus, nulla, nullum οὐδεὶς κτλ. Κλίνεται ὡς ἐπίθετον τρι-
κατάληκτον, σχηματίζουσα τὴν ἐν. γεν. εἰς -IUS καὶ τὴν δοτ. εἰς -I
ἐν πᾶσι τοῖς γένεσιν ὡς ἡ ullus.

5. nemo, οὐδεὶς (οὐσιαστ.), δοτ. nemini, αἰτ. neminem.
Ἡ ἐνική γενική καὶ ἀφαιρ. καὶ ἄπας ὁ πληθυντικός ἀναπληροῦνται
ἐκ τοῦ nullus.

6. nihil ὡς οὐσιαστικὸν οὐδέτερον = οὐδὲν πρόημα. Γεν. nul-
lius rei, δοτ. nulli rei, αἰτ. nihil, ἀφαιρ. nulla rē. Πληθυντ.
nullæ res κτλ.

7. ambo, ambæ, ambo ἄμφω, ἀμρότεροι κτλ., κλινομένη μό-
νον ἐν τῷ πληθυντικῷ κατὰ τὸ ἀριθμητικὸν duo, duæ, duo.

8. alter, altera, alterum ἕτερος κτλ., κλινομένη ὡς ἡ ὀρι-
στική.

9. alius, alia, aliud ἄλλος, κλινομένη ὡς ἐξῆς:

Singularis.

Pluralis.

Nom.	alius	alia	aliud	aliī(ali)	aliæ	alia
Gen.		aliūs		aliōrum	aliārum	aliōrum
Dat.		aliī (alī)			aliīs (alis)	
Acc.	aliūm	aliām	aliud	aliōs	aliās	alia
Abl.	aliō	aliā	aliō		aliīs (alis)	

ΣΗΜ. Τὴν ἐνικήν γενικήν εἰς -Ius (ἐναντίον τοῦ κανόνος) καὶ τὴν δοτ.
εἰς -I ἐν πᾶσι τοῖς γένεσι πλὴν τοῦ unus κτλ. καὶ τῶν ἀντωνομιῶν ille,
iste, ipse, alter, uter καὶ τῶν ἐκ τούτου συνθέτων (neuter, neutra, neu-
trum οὐδέτερος κτλ.), ullus, nullus καὶ alius σχηματίζουσι καὶ τὰ ἐπί-
θετα solus, sola, solum ὁμός κτλ. totus, tota, totum ὅλος κτλ.

§ 25. Περὶ ρήματος.

I. 1. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ρήματος εἶνε, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ
γλώσσῃ α') διάθεσις (genus), β') φωνή (forma), γ') ἔγκλισις
(modus), δ') χρόνος (tempus), ε') ἀριθμὸς (numerus), ς') πρόσ-
ωπον (persōna) καὶ ζ') συζυγία (coniugatio).

1. Αἱ διαθέσεις (genera) εἶνε, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, τέσσαρες: ἐνεργητικὴ (genus actīvum), παθητικὴ (genus passīvum), μέση (genus medium) καὶ οὐδετέρη (genus neutrum). Ἄλλ' ἐνταῦθα μόνον περὶ τῆς ἐνεργητικῆς καὶ οὐδετέρας διαθέσεως ὁ λόγος.

ΣΗΜ. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ῥήματα παθητικοῦ μὲν τύπου, ἀλλὰ σημασίας ἐνεργητικῆς. Ταῦτα ὀνομάζονται deponentia (ἀποθετικά), οἷον hortor=παραινῶ. Ἄλλα δὲ τινα, ἅτινα ἀπαντῶσι μόνον ἐν τῇ παθητικῇ μετοχῇ καὶ τοῖς μετ' αὐτῆς συνθέτοις χρόνοις, λέγονται semideponentia (ἡμιαποθετικά).

Τὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα εἶνε ἢ μεταβατικὰ (verba actīva transitīva), οἷον: amo patrem (ἀγαπῶ τὸν πατέρα), ἢ ἀμετάβητα (verba actīva intransitīva) οἷον: curro (τρέχω).

2. Αἱ φωναὶ (formæ) εἶνε δύο: ἡ ἐνεργητικὴ (forma actīva) εἰς -ō, οἷον: amo καὶ ἡ παθητικὴ (forma passīva) εἰς -or, οἷον: amor.

3. Αἱ ἐγκλίσεις (modi) εἶνε τρεῖς: ὀριστικὴ (indicatīvus), ὑποτακτικὴ (coniunctīvus) καὶ προστακτικὴ (imperatīvus), αἵτινες καλοῦνται verbum finitum (ῥήμα παρεμφρατικόν)* πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ οἱ ἐξῆς ὀνομαστικοὶ τύποι: infinitīvus (ἀπαρέμφρατον), gerundium (γερούδιον), gerundīvum (γερούδιον ἢ θετικόν), participīum (μετοχὴ) καὶ supīnum (σουπίνον ἢ ὑπίτιον), οἵτινες ὀνομάζονται verbum infinitum (ῥήμα ἀπαρέμφρατον).

Ἡ ὀριστικὴ τῆς Λατινικῆς γλώσσῃς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ὀριστικὴν τῆς Ἑλληνικῆς· ἡ ὑποτακτικὴ ἀντιστοιχεῖ ὅτε μὲν πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν, ὅτε δὲ πρὸς τὴν εὐκτικὴν τῆς Ἑλληνικῆς, ἡ δὲ προστακτικὴ πρὸς τὴν προστακτικὴν τῆς Ἑλληνικῆς.

Τὸ ἀπαρέμφρατον καὶ ἡ μετοχὴ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὸ ἀπαρέμφρατον καὶ τὴν μετοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς, οἷον: amare=ἀγαπᾶν, amans=ἀγαπῶν.

Τὸ σουπίνον ἔχει δύο τύπους, αἰτιατικὴν εἰς -um καὶ ἀφαιρετικὴν εἰς -ū· καὶ ἡ μὲν αἰτιατικὴ σημαίνει σκοπὸν καὶ τίθεται ὡς συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας τῶν κινήσεως σημαντικῶν ῥημάτων, οἷον: venio auditum=ἔρχομαι ἀκουσόμενος (ἔρχ. διὰ ν' ἀκούσω), ἡ δὲ ἀφαιρετικὴ σημαίνει ἀναφορὰν, οἷον: Nestor erat homo iucundissimus auditu=ὁ Νέστωρ ἦτο ἄνθρωπος εὐαρεστότατος γὰρ τὸν ἀκούη τις (κατὰ τὸ ἀκούειν αὐτοῦ ὀμιλοῦντος).

Τὸ γερούδιον ἔχει μόνον πλαγίως πτώσεις (γενικὴν, δοτικὴν, αἰτιατικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν), αἵτινες ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς πλαγίως πτώσεις τοῦ ἐνάρθρου ἀπαρέμφρατου, οἷον: vis

dicendi (ἡ δύναμις τοῦ λέγειν)· locus oportunissimus ad pugnandum (τόπος καταλληλότατος πρὸς τὸ ἐγωνίζεσθαι κτλ.)

Τὸ γερουνδίον εἶνε ἐπιθετον τριγενὲς καὶ τρικατάληκτον εἰς -ndus, -nda, -ndum καὶ ἔχον παθητικὴν διάθεσιν ἀντιστοιχεῖ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ πρὸς τὰ εἰς -τέος, -τέα, -τέον ῥηματικά ἐπιθετα, οἷον: delenda est Karthāgo (κατὰστρεπτέα ἢ Καρχηδών)· ἀλλὰ περὶ τούτου δὲν θὰ γείνη λόγος ἐνταῦθα.

4. Οἱ χρόνοι (tempora) εἶνε ἐξ: præsens (ἐνεστώς), imperfectum (παρκατακτικός), futurum I (μέλλων πρῶτος), perfectum (παρκακείμενος), plusquamperfectum (ὑπερσυντέλικος) καὶ futurum exactum ἢ II (μέλλων τετελεσμένος ἢ δευτέρος).

Τὸ α' πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὀριστικῆς τῆς α' συζυγίας λήγει εἰς -ō (κατὰ συναίρεσιν ἐκ τοῦ ao), τὸ τῆς β' εἰς -eō, τὸ τῆς γ' εἰς -ō (ἢ iō) καὶ τὸ τῆς δ' εἰς -iō.

5. Οἱ ἀριθμοὶ (numeri) εἶνε δύο: singularis (ἐνικός) καὶ pluralis (πληθυντικός).

6. Πρόσωπα (persōnæ) εἶνε τρία: πρῶτον (prima persōna), δεύτερον (secunda persōna) καὶ τρίτον (tertia persōna), δι' ἕκαστον τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἰδίᾳ κατάληξις ἐν τε τῷ ἐνικῷ καὶ τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ.

7. Αἱ συζυγίαι (coniugatiōnes) εἶνε τέσσαρες, διακρινόμεναι ἐκ τοῦ χαρακτηῆρος· καὶ τῆς μὲν α' συζυγίας χαρακτηρ εἶνε ā, τῆς δὲ β' ē, τῆς δὲ γ' σύμφωνον ἢ u, καὶ τῆς δ' i. Εὐκολώτερον δ' ὁμως ἀναγνωρίζεται ἡ συζυγία ἐκ τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὅπερ ἐν μὲν τῇ α' συζυγίᾳ λήγει εἰς -āre, ἐν δὲ τῇ β' εἰς -ēre, ἐν δὲ τῇ γ' εἰς -ēre, ἐν δὲ τῇ δ' εἰς -īre.

II. Ἐπὶ τῶν ῥημάτων διακρίνονται τρεῖς θεματικοὶ τύποι (θέματα): ὁ τοῦ ἐνεστώτος, ὁ τοῦ παρκακείμενου καὶ ὁ τοῦ σουπίνου, οἵτινες ὀνομαζόνται ἀρκτικοὶ χρόνοι καὶ ἐξ ὧν σχηματίζονται οἱ λοιποί· ἡ δὲ κοινὴ βᾶσις τῶν θεματικῶν τούτων τύπων εἶνε τὸ ῥηματικὸν θέμα, ὅπερ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, συμπίπτει τῷ τοῦ ἐνεστώτος.

Σχηματίζονται δὲ ὡς ἐξῆς οἱ ἀρκτικοὶ οὗτοι χρόνοι:

ὁ μὲν ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς προστιθεμένης εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα τῆς χρονικῆς καταλήξεως -o, ὁ δὲ παρκακείμενος αὐτῆς, ἐὰν μὲν τὸ θέμα εἶνε φωνηεντόληκτον, προστιθεμένης εἰς αὐτὸ τῆς χρονικῆς καταλήξεως -vi, ἐὰν δὲ συμφωνόληκτον, προστιθεμένης τῆς καταλήξεως -i καὶ ἐκτεινομένου τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος εἰς μακρόν, τὸ δὲ σουπίνον προστιθεμένης τῆς καταλήξεως -tum, οἷον:

Ῥηματικὸν θέμα.

Ἄρχητικοὶ χρόνοι.

		<i>Ἐνεστῶς</i>	<i>Παρακείμε.</i>	<i>Σουπῖνον</i>
α' συζ.	ama	(ama-o) amō	amāv-i	amāt-um ¹
β' »	dele	dele-o	delev-i	delēt-um
γ' »	lēg	lēg-o	lēg-i	(legt-um) lect-um
δ' »	audi	audi-o	audīv-i	audit-um

Ἐκ δὲ τῶν ἀρχητικῶν τούτων χρόνων σχηματίζονται οἱ λοιποὶ ὡς ἐξ ἧς :

Ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος.

Ἐκ τοῦ παρακειμένου.

<i>Ὁ παρατατικὸς τῆς ὀριστικῆς</i>	amā-bam delē-bam leg-ē-bam ² audi-ē-bam ³	<i>Ὁ ἐπερσυντέλ. τῆς ὀριστικῆς</i>	amāv-eram delev-eram lēg-eram audiv-eram
<i>Ὁ μέλλον τῆς ὀριστικῆς</i>	amā-bo delē-bo leg-am audi-am	<i>Ὁ ἐτελ. μέλλον τῆς ὀριστικῆς</i>	amav-ero delev-ero lēg-ero audiv-ero
<i>Ὁ ἐνεστῶς τῆς ὑποτακτικῆς</i>	(ama-iem)amem dele-am leg-am audi-am	<i>Ὁ παρακείμ. τῆς ὑποτακτικῆς</i>	amav-erim delev-erim lēg-erim audiv-erim
<i>Ὁ παρατατικὸς τῆς ὑποτακτικῆς</i>	amā-rem delē-rem ¹ leg-ē-rem audī-rem	<i>Ὁ ἐπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς</i>	amav-issem delev-issem lēg-issem audiv-issem

1) Χάριν εὐκολίας ἐχωρίσαμεν διὰ παύλας τὸ θέμα ἐκάστου ἀρχητικοῦ τύπου, ὅπερ χρησιμεύει ὡς βᾶσις εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ἐξ αὐτοῦ παραγομένων ἄλλων τύπων τοῦ ῥήματος.

2) Ὄταν εἰς τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα τῶν ῥημάτων τῆς γ' συζυγίας προστίθεται κατάληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένη, εὐφωνίας χάριν μεταξύ τοῦ θέματος καὶ τῆς κατάληξεως παρεντίθεται ἑ. ὅπου δὲ ἀντὶ ἑ εὐρήται ē, τοῦτο ἐγένετο κατ' ἀναλογίαν τῆς α' καὶ β' συζυγίας (amā-bam, delē-bam) οὕτω δὲ καὶ leg-ē-bam ἀντὶ leg-ē-bam. Ὁμοίως ἔλαβε καὶ ἡ προστακτικὴ ἑ.

3) Κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν γ' συζυγίαν προσλαμβάνει καὶ ἡ δ' συζυγία εἰς τὸν παρατατικὸν τῆς ὀριστικῆς, εἰς τὸ γερούνδιον καὶ εἰς τὴν μετοχήν τοῦ ἐνεστῶτος e (ē ἐν τῷ παρατατικῷ).

	<i>Ἐκ τοῦ ἐνεστώτος.</i>		<i>Ἐκ τοῦ παρακειμένου.</i>
<i>Ἡ προστακτική</i> <i>(αὐτὸ τὸ θεῖμα)</i>	ama dele leg-e audi		amav-isse delev-isse lēg-isse audiv-isse
<i>Ὁ ἐνεστώσ</i> <i>τῆς ἀπαρεμφάτ.</i>	amā-re delē-re leg-ē re audi-re		<i>Ἐκ τοῦ συνπίνου.</i>
<i>Τὸ γενούδιον</i>	ama-ndi <i>κτλ.</i> dele-ndi » leg-e-ndi » audi-e-ndi »	<i>Ὁ ἐνῆγορ-μέλλων</i> <i>τῆς μεταχῆς</i>	amat-ūrus delet-ūrus lect-ūrus audit-ūrus
<i>Ὁ ἐνεστώσ</i> <i>τῆς μεταχῆς</i>	ama-ns dele-ns leg-e-ns audi-e-ns		

§ 26. *Τὸ βοηθητικὸν ὄημα (verbum auxiliare) esse (εἶναι).*

Indicativus.

Coniunctivus.

Praesens.

<i>S.</i>	sum es est	sim sīs sit
<i>Pl.</i>	sumus estis sunt	sīmus sītis sint

Imperfectum.

<i>S.</i>	eram erās erat	essem essēs esset
<i>Pl.</i>	erāmus erātis erant	essēmus essētis essent

Futūrum I.

S.	erō eris erit
Pl.	erimus eritis erunt

Perfectum.

S.	fuī fuistī fuit	fuërim fuëris fuërit
Pl.	fuiinus fuistis fuëruni	fueuimus fueuiritis fueuiriit

Plusquamperfectum.

S.	fuëram fuëras fuërat	fuissein fuisseis fuisseit
Pl.	fueuāmus fueuātis fueuānt	fuisseēmus fuisseētis fuisseēt

Futūrum II.

S.	fuërō fuëris fuërit
Pl.	fueuiriinus fueuiritis fueuiriint

Imperatīvus.

Infinitīvus.

S.	2 es zzi estō 3 — estō	Præs. esse Perf. fuisse
Pl.	2 este zzi estōte 3 — suntō	Fut. futūrum, am, um esse

Participiūm

Fut. futūrus, a, um.

Ἐσαύτως σχηματίζονται τὰ σύνθετα.

absum, āfui, abesse ἀπεινᾶν	obszum, obfui, obesse ἐνκν- τιοῦσθαι
adsum, adfui, adesse πα- ρεῖναι	præsum, præfui, præesse προΐστασθαι
dēsum, defui, deesse ἐλ- λείπειν	prosum, profui, prodesse ὠφελεῖν (ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ τὸ πρὸ συμφώνου ἐκπίπτον d ἐπανέρχεται πρὸ τοῦ φωνήεν- τος e, οἷον : prosum, prodes, prodest κτλ.)
inum, infui, inesse ἐνυ- πάρχειν	supersum, superfui, su- peresse περιγίγνεσθαι.
intersum, interfui, inter- esse διαγίγνεσθαι, παραγι- γνεσθαι	

Ἐνεστῶτα μετοχῆς ἔχει μόνον τὸ absum καὶ præsum :
absens ἀπὼν· præsens παρῶν.

§ 27. Τὰ ὁμαλὰ ἐνεργητικὰ ῥήματα τῶν τεσσάρων συζυγιῶν κλίνονται κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

Ἐνεργητικὸν τῆς πρώτης συζυγίας.

	<i>Indicativus</i>	<i>Coniunctivus</i>	<i>Imperat.</i>	<i>Infinitiv.</i>	<i>Participum</i>
<i>Præsens</i>	S. amō amā-s ama-t Pl. amā-mus amā-tis ama-nt	am-em am-ēs am-et am-ēmus am-ētis am-ent	καὶ amā-tō amā-tō amā-tō καὶ ama-tōle ama-nto	amā-re	ama-ns Gen. ama-ntis
<i>Imperfectum</i>	S. amā-bam ama-bās ama-bat Pl. ama-bāmus ama-bātis ama-bant	amā-rem ama-rēs ama-ret ama-rēmus ama-rētis amā-rent	S. 2. amā — 3. — Pl. 2. amā-te καὶ ama-tōle 3. —		
<i>Futurum I</i>	S. amā-bō ama-bis ama-bit Pl. ama-bimus ama-bitis ama-bunt			amatūrum -am, -um, esse amatuross, -as, -a esse	amat-ūrus, -a, -um
<i>Perfectum</i>	S. amāv-i amav-istī amav-it Pl. amav-imus amav-istis amav-ērunt	amāv-erim amav-eris amav-erit amav-erimus amav-eritis amav-erint		amav-isse	
<i>Plusquamperf.</i>	S. amāv-eram amav-erās amav-erat Pl. amav-erāmus amav-erātis amav-erant	amav-issem amav-issēs amav-isset amav-issēmus amav-issētis amav-issent	Gen. ama-ndi Dat. ama-ndo Acc. ama-ndum Abl. ama-ndo	<i>Supinum</i> 1. amat-um 2. amat-ū	
<i>Futurum II</i>	S. amāv-erō amav-eris amav-erit Pl. amav-erimus amav-eritis amav-erint		<i>Gerundium</i>		

Ἐνεργητικὸν τῆς δευτέρας συζυγίας.

	<i>Indicativus</i>	<i>Coniunctivus</i>	<i>Imperat.</i>	<i>Infinit.</i>	<i>Participium</i>
<i>Prasens</i>	S. mone-ō monē-s mone-t Pl. monē-mus monē-tis mone-nt	mone-am mone-ās mone-at mone-āmus mone-ātis mone-ant	— — — — — —	monē-re	mone-ns Gen. mone-ntis
<i>Imperfectum</i>	S. monē-bam mone-bās mone-bat Pl. mone-bāmus mone-bātis monē-bant	monē-rēm monē-rēs monē-ret mone-rēmus mone-rētis monē-rent	S. 2. monē 3. — Pl. 2. monē-te 3. —	— — — — — —	— — — — — —
<i>Futurum I</i>	S. monē-bō mone-bis mone-bit Pl. mone-bimus mone-bitis mone-bunt	— — — — — —	— — — — — —	monitūrum, -am, -um esse monituros, -as, -a esse	monit-ūrus, -a, -um
<i>Perfectum</i>	S. monu-i monu-istī monu-it Pl. monu-imus monu-istis monu-ērunt	monu-erim monu-eris monu-erit monu-erimus monu-eritis monu-erint	— — — — — —	monu-isse	— — — — — —
<i>Plusquamperf.</i>	S. monu-eram monu-erās monu-rat Pl. monu-erāmus monu-erātis monu-erant	monu-issem monu-issēs monu-isset monu-issēmus monu-issētis monu-issent	— — — — — —	— — — — — —	— — — — — —
<i>Futurum II</i>	S. monu-erō monu-eris monu-erit Pl. monu-erimus monu-eritis monu-erint	— — — — — —	Gen. monue-ndi Dat. monue-ndo Acc. monue-ndum Abl. monue-ndo	<i>Supinum</i> 1. monit-um 2. monit-ū	— — — — — —

Ἑνεργητικὸν τῆς τρίτης συζυγίας.

	<i>Indicativus</i>	<i>Coniunctivus</i>	<i>Imperat.</i>	<i>Infinitum</i>	<i>Participium</i>
<i>Præsens</i>	S. leg-ō leg-i-s leg-i-t Pl. leg-i-mus leg-i-tis leg-u-nt	leg-am leg-as leg-at leg-amus leg-atis leg-ant	leg-i-tō leg-i-to xαὶ leg-i-tōte leg-u-nto	leg-e-re	leg-e-ns Gen. leg-e-ntis
<i>Imperfectum</i>	S. leg-ēbam leg-ebās leg-ebat Pl. leg-ebāmus leg-ebātis leg-ebant	leg-e-rem leg-e-rēs leg-e-ret leg-e-rēmus leg-e-rētis leg-e-rent	S. 2. leg-e 3. — Pl. 2. leg-i-te 3. —		
<i>Futurum I</i>	S. leg-am leg-ēs leg-et Pl. leg-ēmus leg-ētis leg-ent			lecturum, -am, -um esse lectūros, -as, -a esse	lect-ūrus, -ura, -urum
<i>Perfectum</i>	S. lēg-i leg-istī leg-it Pl. leg-imus leg-istis leg-ērunt	lēg-erim leg-eris leg-erit leg-erimus leg-eritis leg-erint		lēg-isse	
<i>Plusquamperf.</i>	S. lēg-eram leg-erēs leg-erat Pl. leg-erāmus leg-erātis leg-erant	lēg-issem leg-issēs leg-isset leg-issēmus leg-issētis leg-issent			
<i>Futurum II</i>	S. lēg-erō leg-eris leg-erit Pl. leg-erimus leg-eritis leg-erint		Gen. leg-endi Dat. leg-endo Acc. leg-endum Abl. leg-endo	<i>Supinum</i> 1. lect-um 2. lect-ū	

Ἑνεργητικὸν τῆς τετάρτης συζυγίας.

	<i>Indicativus</i>	<i>Coniunctivus</i>	<i>Imperat.</i>	<i>Infinitum</i>	<i>Participium</i>
<i>Præsens</i>	S. audi-ō audi-s audi-t Pl. audi-mus audi-tis audi-unt	audi-am audi-ās audi-at audi-āmus audi-ātis audi-ant	zxi audī-to audi-to zxi audi-tōte audi-i-unto	audi-re	audi-e-ns Gen. audi-e-ntis
<i>Imperfectum</i>	S. audi-ēbam audi-ebās audi-ebat Pl. audi-ebūmus audi-ebātis audi-ebant	audi-rem audi-rēs audi-ret audi-rēmus audi-rētis audi-rent	S. 2. audī 3. Pl. 2. audi- 3.		
<i>Futurum I</i>	S. audi-am audi-ēs audi-et Pl. audi-ēmus audi-ētis audi-ent			auditūrum -am,-um esse auditūros, -as, -a esse	audit-ūrus, -a, -um
<i>Perfectum</i>	S. audiv-i audiv-istī audiv-it Pl. audiv-imus audiv-istis audiv-ērunt	audiv-erim audiv-eris audiv-erit audiv-erimus audiv-eritis audiv-erint		audiv-isse	
<i>Plusquamperf.</i>	S. audiv-eram audiv-eras audiv-erat Pl. audiv-erāmus audiv-eratis audiv-erant	audiv-issem audiv-issēs audiv-isset audiv-issēmus audiv-issētis audiv-issent			
<i>Futurum II</i>	S. audiv-erō audiv-eris audiv-erit Pl. audiv-erimus audiv-eritis audiv-erint		Gen. audi-e-ndi Dat. audi-e-ndo Acc. audi-e-ndum Abl. audi-e-ndo	<i>Supinum</i> 1. audit-um 2. audit-ū	

§ 28. Παρατηρήσεις τινές περὶ τῆς κλίσεως τῶν ῥημάτων.

Οἱ εἰς -avi, -ēvi, -īvi, (-ōvi), παρακείμενοι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν παραγόμενοι χρόνοι συγκόπτουσι συχνὰ πρὸ τῶν ἀπὸ S καὶ Γ ἀρχομένων καταλήξεων τὸ V καὶ συναίρουσι τὰ συμπύπτοντα φωνήεντα εἰς ἓν μακρόν, πλὴν τῶν -i-e· τὰ δὲ -i-i δύνανται νὰ μένωσιν ἀσυνάριετα ἢ καὶ νὰ συναίρωνται εἰς -ī, οἷον :

amavisti	amāsti	delevi	delēsem
amavisse	amāsse	deleveram	delēram
amaveram	amāram	consueverunt	consueverunt
audivisti	audiisti καὶ audivisti	novi	novissem
vissem	audiissem καὶ audivissem	novissem	novissem
quævisse	quævisse, cognoveram	cognovissem	cognovissem
audieram	audieram· audivero	audiero	petiverim
			petierim

ΣΗΜ. Ἐν ἐκπίπτει ἐνίοτε καὶ ἐν τοῖς εἰς -ivi καὶ -ivit τύποις, ἀλλ' οὐδέποτε γίνεται ἐν τοῦτοις συναίρεσις, οἷον : ivi καὶ ii, audivit καὶ audiit.

ΣΗΜ. 2. Τὸ γ' πληθυντ. πρόσωπον τοῦ ἐνεργητ. παρακείμ. τῆς ὀριστικῆς (εἰς -erunt) λήγει : πολλάκις καὶ εἰς -ere, οἷον : amaverunt καὶ amavere.

§ 29. Ἐπιρρήματα (adverbia).

Τὰ ἐπιρρήματα τῆς Λατινικῆς γλώσσης εἶνε ἢ πρωτότυπα (adverbia primitiva) ἢ παράγωγα (adverbia derivata)· καὶ τὰ μὲν πρωτότυπα εἶνε ὀλίγα : haud ἢ hau(t) οὐ, satis ἢ sat ἄλις, cras αὔριον, vix μόλις, iam ἤδη, mox μετ' ὀλίγον κτλ. τὰ δὲ παράγωγα σχηματίζονται :

α') ἐξ ἐπιθέτων (καὶ μετοχῶν) εἰς -us, -a, -um καὶ -er, -a, -um διὰ τῆς καταλήξεως ē, τιθεμένης ἀντὶ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς, οἷον : altus ὑψηλός, altē· iucundus εὐχάριστος, iucundē· pulcher ὠραῖος, pulchrē· miser ἄθλιος, misere.

ΣΗΜ. 1. Τὸ benē=καλῶς (bonus), malē=κακῶς (malus) ἔχουσι τὸ e βραχύ.

β') ἐξ ἐπιθέτων (καὶ μετοχῶν) τῆς γ' κλίσεως διὰ τῆς καταλήξεως -iter, τιθεμένης ἀντὶ τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς· τὰ ἐκ τῶν εἰς -ns καὶ -rs σχηματιζόμενα ἐπιρρήματα λήγουσιν εἰς -ter, οἷον : utilis ὠρελμιος utiliter· celer ταχύς celeriter· fortis γενναῖος fortiter· acer ὀξύς acriter· ἄλλὰ : elegans κομψός eleganter· prudens συνετός prudenter.

ΣΗΜ. 2. Ἐκ τοῦ audax σχηματίζεται συνήθως audacter, ἐκ τοῦ difficilis—difficulter, ὅπερ συνήθως ἀναπληροῦται διὰ τοῦ non facile, vix, ægre.

ΣΗΜ. 3. Ὁ συγκριτ. ἐπιθέτω, οἷον : doctior doctius· sapientior sapientius.

ΣΗΜ. 4. Ὁ ὑπερθετικὸς βαθμὸς τῶν ἐπιρρημάτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ὑπερθετικῷ ἐπιθέτω διὰ τῆς καταλήξεως ē, οἷον : doctissimus—doctissimē· pulcherrimus—pulcherrimē· sapientissimus—sapientissimē.

ΑΡΙΘΜ. $\frac{\text{Πρωτ. 5924}}{\text{Διεξπ. 8975}}$

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Μαΐου 1904.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Ἐμμ. Γαλάνην,

Καθηγητήν.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν Νόμον ΒΤΠ' τῆς 12ης Ἰουλίου 1895 περὶ διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ Β. Διάταγμα τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1895 καὶ τὴν ἐκθεσὶν τῆς οὐκείας ἐπιτροπείας τῶν κριτῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων, τῶν εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα εἰσακτέων, γνωρίζομεν ὑμῖν, δι' ἐγκρίσομεν τὴν γνώμην τῆς Ἐπιτροπείας ταύτης, ὅπως τὸ ὑμέτερον σύγγραμμα «**Λατινικὴ Γραμματικὴ**», τὸ κατὰ τὸν εἰρημένον Νόμον ἐγκριθέν, εἰσαχθῆ ἔν τοις δημοσίοις, δημοσυντηγήτοις καὶ ἰδιωτικοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις, ἐπὶ πέντε σχολικὰ ἔτη, ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1904—1909.

Ὁ Ὑπουργός
Σ. Σ Τ Α Η Σ

Στέφ. Μ. Παρίσης